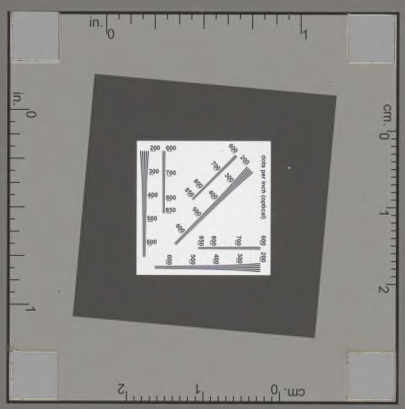

D50 Illuminant, 2 degree observer

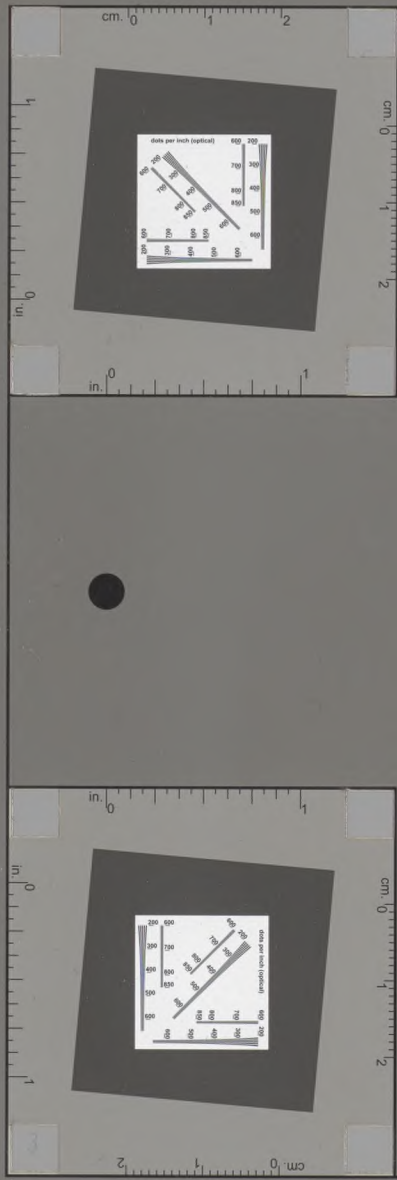
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
L*	39.12	65.43	49.87	44.26	55.56	70.82	63.51	49.25	38.62
a*	13.24	18.11	-4.34	13.80	-9.83	33.43	34.26	11.81	48.55
b*	15.07	18.72	22.29	-24.49	16.82	-13.70	28.96	16.52	13.06
Density	0.04	0.09	0.15	0.22	0.36	0.51	0.75	0.98	1.24

	10	11(A)	12	13	14	15
L*	49.25	39.12	28.86	16.19	8.29	3.44
a*	13.24	18.11	-4.34	-13.80	-9.83	-33.43
b*	15.07	18.72	22.29	-24.49	16.82	-13.70
Density	0.04	0.09	0.15	0.22	0.36	0.51

	16(M)	17	18(B)	19	20	21
L*	49.25	39.12	28.86	16.19	8.29	3.44
a*	13.24	18.11	-4.34	-13.80	-9.83	-33.43
b*	15.07	18.72	22.29	-24.49	16.82	-13.70
Density	0.04	0.09	0.15	0.22	0.36	0.51

Colors by Munsell Color Services Lab

Golden Thread
Version# DL1.1

SN: D00421

Don Williams

MM

12.020

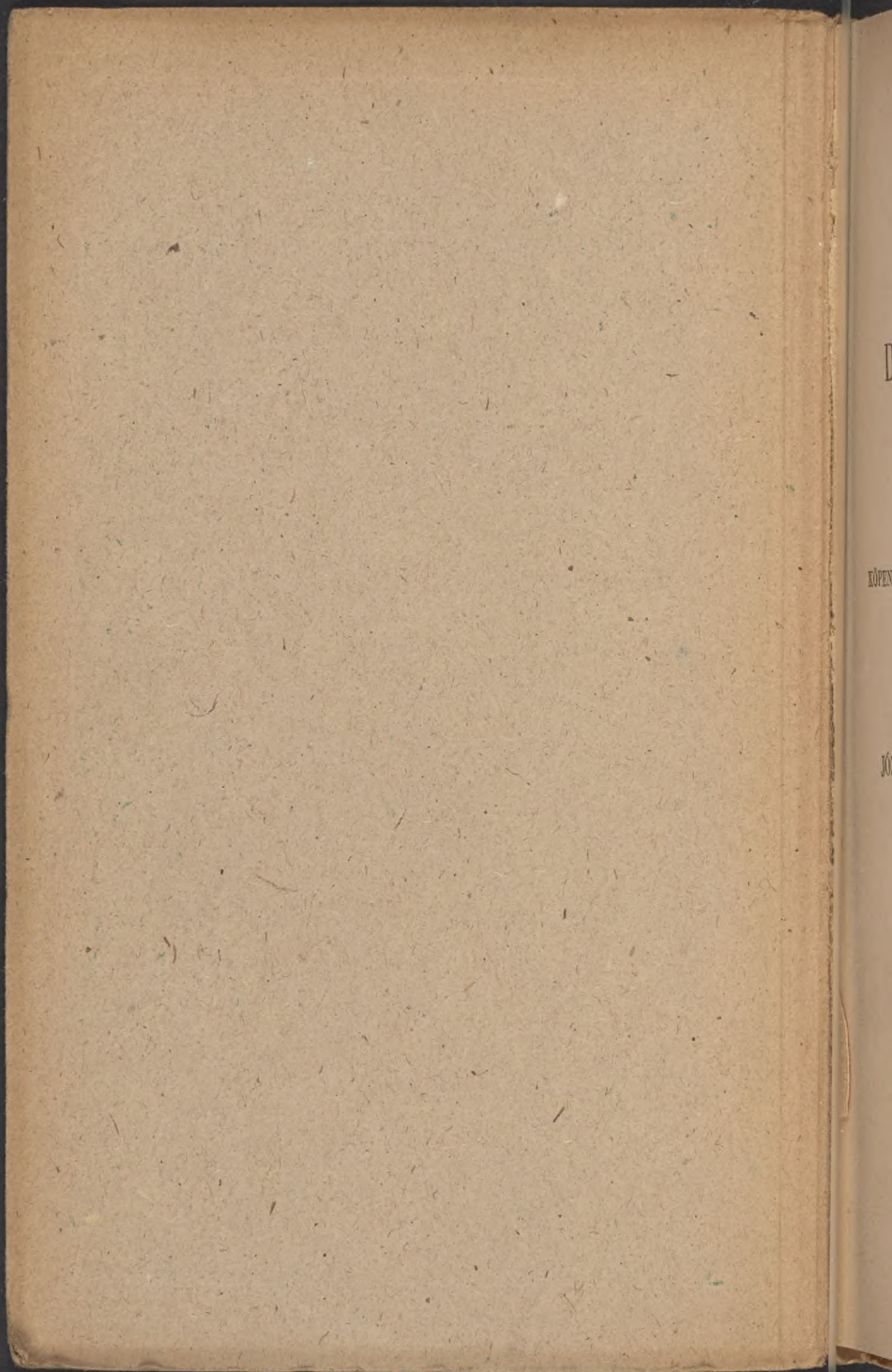
MM 12.020

LOPE DE VEGA

DACBÓL TEREM
A SZERELEM

A T H E N A E U M

Lope de Vega

DACBÓL TEREM
A SZERELEM
(Donna Juana)

KÖPENYES-KARDOS KOMÉDIA 3 FELVONÁSBAN

MAGYARRA ÁTDOLGOZTA:
JÓZSEF ATILA és GÁSPÁR ENDRE

ATHENAEUM KÖNYVKIADÓ N. V.

MM 12.020

Szt

M190.169-95

Országos Széchényi Könyvtár

Leltári szám:

VJ26-4998/1963

Felelős kiadó: Harasztj Sándor

96363 Globus Nyomda N. V., Budapest, VI., Aradi-utca 8.
Felelős vezető: Kósa Zoltán

SZEMÉLYEK

JUANA DE NEVADA	
LEONOR, Juana komornája	
DON RAMÓN, Juana nagybátyja	
BEATRIZ, Don Ramón leánya	
DON PEDRO GIRÓN	
DON ALONSO	{
DON JUAN	
HERNANDO, Don Pedro szolgálja	Juana kérői . .
DON PEDRO három szolgálja	
DON ALONSO szolgálja	
DON JUAN szolgálja	

Vendégek, rokonok, szolgák

Szín: Madrid. Idő: a 16. század vége

Lope de V
korának elindít
írója és nagy
szer kora társ
alkotásai előtt
a közelmúltban
a tény, hogy
mellett legtöbb
is megokoltta
szólaljon nyelv
című komédi
Attilánál Don
jobb, szerkes
darabja. Ha
férfigyűlölő
jogot nyert s
lágszerte ism

Volt azo
oka, hogy v
zsef Attila,
ugyanis elő
irat: a dar
legelejének
hagyatéka g
nyűk, hogy
menteljük
ültetés rész

Hogy
meg kellett
van szó, E
mékenyebb

BEVEZETŐÜL

Lope de Vega (1562—1635) a spanyol dráma fénykorának elindítója, a világ egyik legkitűnőbb színpadi írója és nagy realistája, akinek színporkázó és nem egyszer kora társadalmi félszégeit is leleplező drámai alkotásai előtt néhány régebbi eredménytelen kísérlet után a közelmúltban a magyar színpad is megnyílt. Ez és az a tény, hogy Lope a szovjet színházaknak Shakespeare mellett legtöbbet játszott európai klasszikusa, önmagában is megokolttá tenné, hogy itt következő darabja is megszólaljon nyelvünkön. Ez a meglehetősen lefordíthatatlan című komédia — *Los milagros del desprecio*, József Attilánál *Donna Juana* — ugyanis szerzőjének egyik legjobb, szerkesztésben és színszerűségben legsikerültebb darabja. Halása valóban világirodalmi méretű, mert férfigyűlölő hősnője minden nemzet színpadán polgárjogot nyert s egyik utánzala, Moreto *Donna Dianája* világszerte ismertté vált.

Volt azonban még egy, a felsoroltaknál is nyomósabb oka, hogy vállaljam a mű tolmácsolásának munkáját. József Attila, a nagy magyar proletárköltő hagyatékából ugyanis előkerült egy csaknem ezer verssorból álló kézirat: a darab első felvonásának és a második felvonás legelejének 1935 táján készült magyar átdolgozása. A hagyaték gondozóinak velem együtt az volt a véleményük, hogy ezt az ezer József Attila-sort legjobban úgy menthetjük meg az elkallódástól, ha egy befejezett átültetés részeként adjuk át a nyilvánosságnak.

Hogy feladatonak eleget tehessek, mindenekelőtt meg kellett állapítanom, hogy Lope melyik darabjáról van szó. Ez azért nem volt könnyű, mert a világ legtermékenyebb színműírójától tudvalevőleg csak nyomtatás-

ban több száz darab jelent meg. Emellett ha feltételezhető volt is, hogy József Attila az ismertebb darabok közül válogatott, az azonosítást megnehezítette, hogy József Attila nyilván valamilyen (német vagy francia) átdolgozást használt, amelyben az eredetinek gyakran még személynevei is mások. Így Don Ramón neve a Rivadeneyra kiadta spanyol szövegben Don Luis, az első felvonásban szereplő mellékalakok közül pedig több elő sem fordul Lopénál.

József Attila átdolgozásának szövegét, mivel magam itt csak nyilvánvaló „elírások” kijavítására szorítkoztam, szinte teljesen változatlanul kapja kezébe az olvasó. Hogy ez lehetséges legyen, a II. és III. felvonás magyar változatában igyekeztem minél jobban alkalmazkodni a készen kapott első rész nagy fordítójának gyanítható szándékaihoz, amellet, hogy a József Attilától használt német vagy francia átdolgozás hozzáférhetlensége miatt magam kizárólag a spanyol eredetiből dolgoztam. A versmértéket, az egy lábbal megrövidített drámai jambust is József Attilától vettem át.

A könyvet abban a meggyőződésben bocsátom útjára, hogy munkáimmal tehetségemhez képest mindenekelőtt a kegyelet és szeretet adóját róttam le egyik legnagyobb költőnk iránt, akit fiatalkorának egy felejthetetlen szakaszában személyes jóbarátság is fűzött hozzám.

G. E.

ELSŐ FELVONÁS

1. kép

(Spanyolország. Kék esti ég ível, szűk utcák, utak, ódon paloták és házak fölött. Balra, hátra szűk utcácska nyílik, mely Donna Juana palotájához, illetve mellette vezet el. Jobbra elől lépcsős utca ereszkedik, első szakaszán Don Pedro támaszkodik, vágyakozva szemlélgeti Juana kivilágított ablakait. A palota kapuja előtt három zenész éppen befejezi ezt a románcot):

Nem mosolyog a szerelem,
Ő maga sem oly édesen,
Miként a te édes ajkad.
Első szerelem éjjelében
Visszafogadja azt az éden,
Ki csókolja ez édességben
Kicsorduló dús pompát rajtad.

Vége a zenének. Don Pedro erszényt dob a zenészeknek,
a zenészek köszöngetve távoznak. A szerenádnak most sem érte el célját.

1. jelenet

DON PEDRO, 1. és 2. szolgál, később 3. szolgál

DON PEDRO (*sóhajt*): Csak menjetelek, engedjetelek!

Hagyjatok itt meghalni engem!
Kétségbeesni,
Kétségbeesve halált lesni,
Bár tudom, véték az egek,
Bűn az isteni parancs ellen.

1. SZOLGA (a 2. szolgálóhoz, halkan):

Ti nagy egek!
Milyen beteg.
Csak tudnám, a fű hol terem,
Mely enyhíti a szerelem
Kínját a szegény szíveken —
Ellenmérget főznék belőle!

2. SZOLGA (az 1. szolgálóhoz, halkan):

No, próbálkozzál, ne félj tőle.
Hisz nem hevíti nagy harag.
Így meg a szíve megszakad,
Attól tartok, a fájdalomtól.

1. SZOLGA (halkan): Avagy esetleg megbolondul.

DON PEDRO: Nincs vigaszom s remény se bennem,
Hogy láthassam, ki gyötör engem.
Oh, hogy kívánom — mit tegyek?

1. SZOLGA (Don Pedróhoz):

Ne veszd el józan eszedet.

2. SZOLGA:

Ha szenvedélyed leverő,
Segít az akaratőrő.

3. SZOLGA (jön gyorsan a lépcsős utcán lefelé):

Az, akit úgy kedveltél távol,
Hazaérkezett Flandriából.
A házat, hol otthonát lelte,
Az urat, aki fölnevelte —
Jó urunkat szeretné látni.

DON PEDRO:

Ki az?

3. SZOLGA:

Hernando.

DON PEDRO:

Ő jöhet.

Ha háláját jön kimutatni,
Nem illenék elmenni hagyni.
(Visszaesik letargiájába)
Oh, mikor látom üdvömet!

(3. szolga jelt ad hátra, csizmában és sarkantyúsan, szemtelenül, fiatalon, mindig jókedvűen, egyenesen a háborúból érkezve, Hernando leszalad a lépcsőkön.)

2. jelenet
VOLTAK, HERNANDO

HERNANDO (*tisztelettel*): Hadd csókolom a kezedet meg.

DON PEDRO: Férfi vagy már?

HERNANDO: Kár kételkedned
Uram, ezen a földtekén,
Becsületemre mondom én,
Férfibb az ember napról-napra.

DON PEDRO (*elismerően*): Megnőttél, mint egy dalia!

HERNANDO: Bizony, az élet fonójába
Az éhség nem cipel hiába,
A csontot ki kell nyujtnia.
Három évig a dob szavára,
Rossz zsolddal, rossz úton, esőben,
Zuhogóban, vagy szemergőben,
Sehol egy tető éjszakára.

(*Nagy taglejtésekkel meséli el háborús élményeit, úgy,
hogy a szolgák tátott szájjal hallgatják.*)

Valóban átkozott egy tréfa!
Mocsarak közé beszorítva
Buvik a jámbor fel s alá —
És vascsemege hull reá.
A csata durrog és dörög,
Ez „győztünk,” kiált, az hörög,
Hogy a győzelem mivelünk.
S fuvalkodnak, mint kakasok.
De egyszer már megkérdelek,
Ha gondolkoztál efelett —
Azok a lutheránusok
Mit is vétettek ellenünk?
Elvégre a mi istenünk,
Az teremtette őket szintén.
S ha nem szívelé őket okkal,
Végezhetne mindannyiokkal
Tízszerte olyan gyorsan, mint én...
Megrohamoztunk egy erődöt.
S a gyilkolás után tűnődök,
Azt hiszed, elmúlt a java,

Örölsz, hogy mehatsz már haza,
Nem fő a fejed annyi gondba,
Jó étel mellé települsz,
Nézed a zsákmányt... azon nyomba
Odacsap elibéd egy bomba
S te szegény bűnös, úgy repülsz,
Mint Ikarus, megfordítottan.

DON PEDRO (*mosolyogva*): No és éntőlem el mi hordott?

HERNANDO: Kíváncsiság, szenyor, hogy tudjam,
Hogy másutt hogy folynak a dolgok?

DON PEDRO: No és volt elég kereset?

HERNANDO: Kerestem, leítem, elveszett.

DON PEDRO: Nem sok!

HERNANDO (*dicselkedve*): Bizony, ha annyit tapasztalna
Egy atyafi, mint én — az ám! —
Annak volna csak üres szalma
A szokrateszi tudomány!
Tudom mindenütt, hol a kamra.
Én annyit fölszedtem magamra,
Míg fordultak a hónapok,
Hogy tanácsal, ma már, szavamra,
Akárkinek szolgálhatok.

DON PEDRO (*sóhajtván*): Óh jaj, énám csak pazarolnád
Ékes szavad és bölcseséged.

HERNANDO: No, hát mi a baj, mondd el! Téged
A vak isten tart még igában?
Még mindig az a régi óhaj,
Még mindig az a régi sóhaj
Keserít el e szép világban?

(*Pedro vállat von*)

Itt is van lány,
Ott is van lány,
Ha nem piros, akkor halvány,
Van lány minden falu alján...
Te akkor — most jut az eszembe —
Így kiáltoztál szenvedve,
Nagy sóhajokat engedve:

(*Pátosszal*)

„Oh, Juana, oh! Meghalok.“
Láthatod mily bolond dolog,
Hisz nem volt benne köszönet.

DON PEDRO: Ez az, Hernando, ez az éppen —
Hűségemért viszonzásképpen
Már akkor ütött sebeket.

HERNANDO (*felháborodva*):

Mit! három éve? S te még állnád,
Hogy elvegye éjjeid álmát?

DON PEDRO (*sóhajl*): Bizony, barátom!

HERNANDO (*még mindig nem tud beletörödni*):

Ki hitte volna! Hogy képzeljem,
Hogy ilyen örökké egy helyben
Csak veszteg topogok, sündörgők
Egyetlen lány körül! Az ördög
Vigyen pokolba ily szerelmet!
Három évig — az eszem elmegy!
Három esztendő!... Fogadok
Három ördöggel: szíved álma
— Ha akkor én itt maradok —
Már régen az ágyadban hálna!

DON PEDRO: Pihá, Hernando!

HERNANDO (*dadogva*):

Jaj, bocsánat,

Még mindég hordja glóriádat?

DON PEDRO: Elég!

Ne légy közönséges cseléd!

HERNANDO: Kár a szép időért, hiszen

Nem jön az vissza már sosem.

DON PEDRO: Csak ő ne volna oly kemény!

Tán egy csipetnyi kis remény,

Hogy azért egészen nem vet meg,

Már visszaadna az életnek!

HERNANDO: S vonzalma legkisebb jelét

Sem intette eddig feléd?

DON PEDRO: Mit panaszkodtam a beteltlen

Hivalgó, boldog szeretőnek!

Tanácsért ostromoltam őket,

De vigaszra sehol sem leltem.

HERNANDO: S ha megtalálnám, mi a nyitja
Annak, mi szíved elcsitítja?

DON PEDRO: Nem gyógyulok meg én poroktól —
Majd ő segít, az örök doktor!

HERNANDO (*rábeshélően*): A tapasztalat visz csupán
A helyes útra, nyom után.
Az orvos mind csak arra gondol,
Hogy jól éljen a fájdalomból.
De talán oly kegyes az Úr,
Hogy csekélységem küldte éppen
Szenvedélyednek orvosul.

DON PEDRO (*fölnevet*): Hát csak próbáld ki tudományod
S majd ha beválik magadon
A kúra, úgy amint ajánlod,
Fejem majd én is ráadom. —
Donna Juanának, aki
A Nevada nevet viseli,...

HERNANDO: És joggal, merthogy ősei
Az északi sarkról jöhettek...

DON PEDRO: Elég az hozzá, van neki...
De minek is mondom neked,
Hisz te is jól ismerheted,
...egy komornája...

HERNANDO: Hogyne! Leonor, a komorna!
Az a kis huncut pisze-forma!

DON PEDRO: Ha nem csak így vagy szemtelen,
Hanem őt megnyered magadnak,
Majd akkor hiszek a szavadnak
És rendelkezhetel velem.
Lepd meg e gyémántos gyűrűvel!
(*Egy gyémántgyűrűt nyújt át.*)

HERNANDO (*nézegeti a drága gyűrűt, aztán felhúzza a
saját ujjára*): Haha!
Hol van megírva, hogy szerelmet
Ily drága ajándék nevelhet!
Az ember ésszel él.
(*Oktatóan*)

Idővel

Majd megtanulod, csak bevárd,
Hogy többet árt
Tapasztalatlanul a szándék,
Mint amit segít az ajándék.
Hanem akkor tanácsaimtul
Egy hajszálnyira el ne térj,
Amerre mondom, arra indulj,
Az útmutatástól ne félj.
Ha engedetlen elveded,
Én akkor nem segíthetek.

DON PEDRO:

Akiket halálra ítélték,
Bevehetik azok a mérget,
Hogy kipróbálják erejét...
Kétkedik bennem a remény,
Óhajtvá kételkedem én.
Talán lesz gondja rám az égnek,
Megadják talán az egek...

HERNANDO (*bizakodva*): A sikert nekem — és neked?

DON PEDRO (*kétkedve*): A boldogságot s életet.

(*Egy utolsó pillantást vetve Juana kivilágított ablakaira,
fölmegy az utcán, szolgálai követik.*)

HERNANDO:

No, gyorsan el a tett helyére,
Segíts, oh poklok fővezére,
Ha már az Isten nem segít.
Vágyunk a gyűjtőpont s ha mind
Körüllkeringik álmaink
S az óhajok is mind egy szálig
Együtt keringenek vele —
Mi lesz a csillagkép jele?
Siker? Boldogság?

— majd elválík!

(*El a szolgálakkal. Átmenetileg zene.*)

II. k é p

(*Terem Donna Juanánál. Jobbra és balra ajtók. Hátul,
jobbra és balra, üvegajtók, amelyek a terraszra vezetnek.*)

Minden belépő már a terraszon láthatóvá válik.

A szép Juana férfi-vívóöltözékben vív egy bábuval. Kite-
rített szőnyegen próbálja Juana az összes parádákat,
cseleket stb. Különösen erős fenyegetések alkalmával a
bábu mellébe szúr, egy felvarrt vörös szívébe.

Leonor, a komorna, fürge, vidám lány, minden különösen
jól sikerült szúrásra nagy tetszést mutat.)

3. jelenet

JUANA, LEONOR

DONNA JUANA (*temperamentumosan*):

Halál, halál a férfiakra! (Szúr.)

LEONOR (*hevesen*): Halál az árulói nemre,

Bár mind száz halált érdemelne

A házasságnak zsarnoka!

(*Tenyérébe csap*)

Éljen, éljen jól megkapta!

D. JUANA:

Megkapta, bizony, életemre!...

Bírodalmam felét, ha volna,

Teneked adnám, Leonor ma...

Én bosszú angyala leszek

Az összes összetört szíveknek,

Majd én elégtételt veszek

Az eskükért, miket megszegnek.

Nőből én, ki nőnek születtem...

LEONOR (*utánagondolva*): ... Nőnek születtem...

D. JUANA:

Dzsingisz kánná... (*beleszúr a bábu
szívébe*)

LEONOR:

Így helyes, éljen, Dzsingisz kánná...

Ostoba volna, aki szánná!...

D. JUANA:

Úgy érzem, Dzsingisz kánná lettem.

Sírás, tűrés? Nők fegyvere?

Én száműztem — félre vele!

Engem becsapni férfi gyenge.

Csak gondolkozna úgy, amint én,

A többi nő a földön szintén —

Valamennyiből Néró lenne!

LEONOR (egy szerelmes férfit csúfolva):

Előbb fuvolák lágy szavával,
Hogy törbe csaljon, elkecsegtet,
Mert bolonddá tenni nem áttal,
S a szép, kinek szépen fecsegték,
Egy felmagosztosult világ
Fényében érzi már magát —
Szeret azt gondolja a kába
S azt se bánja...

D. JUANA:

Hogy a kánya

Elviszi a szegény galamlot!

LEONOR:

Ha belekapott a nyakába.

D. JUANA:

Kik fuldokoltak a könnyekben,
Azok a nők
Csak okosabbá tettek engem.
És így lettem okos egészen.
Megtanítottak baj előtt,
Hogy árulók szívét lenézzem.
Hamarább megyek a tengernek,
Bilincsekbe hamarább vernek,
Semmint szerelem érjen és még
Elvegye lelkem békeességét.
Harc a férfiak ellen! (Szúr.)

LEONOR:

Harc a férfiak ellen! Rajta!
(Parád és szúrás.)

4. jelenet

VOLTAK, HERNANDO

HERNANDO (belépett az ajtón, minden szúrásra össze-
rezzen):

D. JUANA:

Santiago! Rajta! Hajrá!
(Hevesen vív a bábuval.)

HERNANDO (magának):

— Szent Sebestyén, kegyedet kérem,
Aki megkönnyörsz a férgen!

D. JUANA:

Háborúban az jó, ha ölsz.
Háborúban? S én itt az őrs,

Kinek nem szabad menekülni —
Ajaj, bőrömbe fog kerülni !

DONNA JUANA (*megfordul, töre hegyét Hernando mel-
lének szegzi*):

Ki ez a férfi?

HERNANDO (*az ellenséges fogadtatástól nem éppen
kellemesen meglepetve*):

Az ördögbe...

(*Aztán barátságosan*)

Adjon az Isten!

(*Grandezzával üdvözlí a nőket.*)

DONNA JUANA (*bizalmatlanul*): Találkoztál valamikor e
jövevénnel, Leonor?

LEONOR. Hernando ez, ismerem őt.
Don Pedronál szolgált előbb.

HERNANDO: Aztán...

LEONOR: A háborúba ment.
Aztán meg...

HERNANDO (*mély meghajlással Leonor felé, aki csodá-
latosképpen nem sértődik meg ezen*):
... Aztán visszajött.

LEONOR: Hogy megváltozott! Csupasz állal
Ment el és hazajött szakállal!

HERNANDO: Ezt már a Jézus Krisztus adta.

LEONOR: A fenébe is! Ilyen nagyra
Nőttél! Az ember megcsodálhat!

HERNANDO: Tudod, mért nőttem ilyen nagyra?

LEONOR: Nos?

HERNANDO: Nem volt más, amit csináljak.
(*Közelebb lép Leonorhoz.*)
Hogy mennyi mindent mesélhetnék!

LEONOR: Jaj, kíváncsiabb nem is lehetnék.
Beszélj hát, mit láttál? Hiában
Csak nem sétáltál Flandriában?
Fújd el, mi van a városokban,
Hisz jártál bizonyára sokban!

HERNANDO (*nagy taglejtésekkel kíséri előadását*):

Hát annyit mondhatok neked,
Sok mindent láttam én, amint
Vagy ment, vagy állt.
Láttam öltözni hölgyeket
A legújabb divat szerint.

DONNA JUANA (*már menni akart, a divat szóra érdeklődve visszafordul*):

HERNANDO (*örül, hogy sikerült a trükk, lelkesen folytatja*):

A szoknyák szélesek, hosszabbak.

LEONOR (*izgatottan*): Milyen hosszúak?

DONNA JUANA (*közelebb jön*):

HERNANDO (*gesztikulál*):

Bizony jó

Hosszúak. Kiáll a popó.

A keblek magasan dagadnak.

DONNA JUANA (*odébsziet*):

LEONOR (*magán kívül*): Istenem, milyen érdekes!

Igazán az az új divat?

Meséld hát tovább, mert megesz

A kíváncsiság —

Mily kalapokat hordanak?

HERNANDO:

Kalapokat? Beillenének

Azok egy kocsi kerekének!

A gallér épp ilyen magas,

Az a chic s milyen bájos az!

És ha az arcot is szeretnéd

Látni — hát lehet ily szerencséd!

DONNA JUANA (*barátságosan*): És láttad a

trónörökösnét?

HERNANDO:

Mindennap. S ünnep este ismét.

D. JUANA:

Hogy néz ki?

HERNANDO

(*szemtelenül*): Mindíg csak a szeméből
néz ki.

LEONOR:

Ki ezt elhiszi s megemészti,

Bolond az sem lesz, mondhatom.

D. JUANA: Nem estél a fejedre, látom.

HERNANDO: Hát én lábomra estem s lábom
Úgy megvetettem a világon,
Hogy bütyök van a talpamon!

D. JUANA: És szolgálatba léptél újra
Don Pedronál?

HERNANDO (*keresztet vet*): Az Isten óvjon!

DONNA JUANA (*csodálkozva*): Hogyan, miért?

HERNANDO: Most mondták éppen,
Ha nem csalódom —
Nincs, aki vele boldogulna.

DONNA JUANA (*kíváncsian*): Mért, mit csinál?

HERNANDO (*megvetően*): Szerelmes, hölgyem, a számár!
S ostobán, ahol reggel kezdte,
Ott folytatja a témát este —
Mindig azon egy helyben áll!

LEONOR (*Don Pedro levelére mutat*):
Tűzbe vele! A tűzbe már!

DONNA JUANA (*Hernandohoz*): Ne említs nevet, ha nem
kérdik!

LEONOR: Tűz égessen meg minden férfit!

HERNANDO (*magának*):
Még drágán fizetsz ezért, nagysád!
No, majd a jövő megtanít,
Még majd kisebb lesz az a nagy szád!

D. JUANA: Mondottál talán valamit?

HERNANDO (*hangosan*): Ne mondja senki, hogy bizony
én ezt a vizet nem iszom!

DONNA JUANA (*főlfigyelve, jelentőséggel*):
Már pedig azt hangsúlyozom:
Én ezt a vizet nem iszom!
(*Barátságosabban*)
Szállásold el itt magadat,
Ha úgy akarod, még ma éjjel.
(*Bizalma!lanul*)
De nehogy Pedro kérelmével
Emeld föl hozzám szavadat!

HERNANDO (

D. JUANA:

LEONOR (*font*

DONNA JUANA

LEONOR (*esk*

D. JUANA:

HERNANDO

HERNANDO

LEONOR:

HERNANDO

HERNANDO (*magában*): Tán rákerül majd még a sor.

D. JUANA: Ejnye, segíts ki, Leonor —
Sehogyse jut eszembe máma,
Hogy hány is a kérőim száma.
Húszan vannak?

LEONOR (*fontoskodva*): Tudja a fránya.
Húszan vagy harmincan lehetnek.

DONNA JUANA (*Leonorhoz, de Hernandóra nézve*):
Nem veszed el egyellen egynek
Ajándékát sem! Üzenet,
Sóhaj számára nincs füled!
Gondolj arra, hogy nem szeged meg.
Nem szegheted meg esküdet!

LEONOR (*esküszik*): A közeledbe senki nem jön,
Bár susogjon, bár könyörögjön,
Bár legyen szagos, mint a rét
S a kert rózsái az esőbe,
(*kopog a karján*)
Ez a legjobb golyóvetőgép
Veti őket a levegőbe!

D. JUANA: Helyes! Mint kerub, úgy vigyázzad:
Mind az ifjúnak, mind az aggnak,
Mutass ajtót a férfiaknak!
Teljhatalommal felruházlak.
(*Donna Juana el*)

HERNANDO (*kihúzza magát Leonor előtt.*)

5. jelenet

LEONOR, HERNANDO

HERNANDO: Nos? Nos?

LEONOR: Szeretsz valakit?

HERNANDO: Én és

Szeretni? Hú, micsoda kérdés!
Azt hiszem, elment az eszed.
Hiszen én száz lányra egy pengőt
Nem költenék, hogy vegyek kendőt!
Egy nőre? Nem ettem meszet!

LEONOR (*a vívóbábút a hóna alá csapva húzza a termen át, duzzog*):

Hogy nő szült és ügyelt reád,
Azt elfelejtetted, hé?

HERNANDO:

Azért

Sírtam akkor, ahogy kifért
A torkomon. És a világ
Nem sokat vesztett volna bennem,
Ha nem kellett vón megszületnem.

LEONOR (*a sarokba állítja a bábút*):

Azt kell hinnem, hogy szörnyeteg
Vagyok magam is teneked.

HERNANDO:

Bizony én téged, szép alak,
Húsos ördögnek tartalak,
Baj, baj, hogy az is létezik!

LEONOR (*dühösen dőf egyet a bábuba*): Úgy? Már
pedig...

Nem voltál szerelmes soha?

HERNANDO:

Hát... egyszer úgy volt, hogy meg-
rebben

S meglágyul valami szívemben,
Hanem aztán az ostoba
Képeket fejemből kivertem.

LEONOR (*felgöngyölíti a vívószőnyeget*):

HERNANDO (*magába*): Jó vívónak pihen a kardja;

Majd ha az ellen sújt vele
És nem sikerült a csele,
Akkor vág be az első kvartja.

LEONOR (*Hernando mellett, követelőzően*):

Te tapasztalt vagy, hiszen vesztet
Sohasem ültél; mondd, ugyan —
Azzal én szerelmessé teszek,
Ha megszeretlek én magam?

HERNANDO (*majdnem kipukkad a kacagástól*):

Jaj, meghalok, úgy kell nevetnem!
Tőlem szerelmet? Van eszed?
Jaj, meghalok s még félelmemben,
Hogy nevetségessé leszek!

Szereltem? ... Arra van csak gondom!
Hisz megfogadtam egykoron,
Hogy nem vág végig ostorom
Se nőn, se szerelmes bolondon.

LEONOR *(láthatóan felindulva):*

Hallottak már ilyen szörnyüséget?
Meglátod — nem kell sokat várni —
A kérők daliás szolgálói
Érttem mind milyen tűzben égnek.
(Hernando még hangosabban nevet.)

LEONOR:

Ha nem nekem, majd hiszel annak,
Amit látsz! ...

Bujj el! — Már itt vannak.

(Egy szék mögé bújtatja Hernandot és pózba vágja magát.)

6. jelenet

VOLTAK, DON JUAN szolgája és DON ALONSO szolgája
(Don Juan és Don Alonso szolgája, karjuk tele virágokkal és ajándékokkal, mindketten ugyanakkor akarnak belépni az ajtón, mely a terraszról a terembe vezet.)

D. J. SZOLGÁJA: Hé, te fajankó, ne tovább —
Én előbb jöttem, engedj engem!

DON ALONSO SZOLGÁJA *(harapósan):*

Ej, hogy befognám én a szád,
Ha nem volna ez a kezemben!

LEONOR: Ej, ej, urak, mi ez a lárma?

(Mindkét szolga gyorsan elengedi egymást és túláradoan Leonorhoz fordul.)

D. J. SZOLGÁJA: Ajándékul e csekélységet
Az uram küldi, Don Juan,
Kinek szerelme már csupán
Halálával érhetne véget.

D. A. SZOLGÁJA: Úrnője lábához veti
Uram, Don Alonso, személyem
Által szerelme jelét s mélyen
Hódolva üdvözölteti.

LEONOR (*megvetően*): Űrnőmnnek nem fér az eszébe,
 Hogy miként hatna rá ajándék,
 Melyet ő nem is vesz kezébe,
 Hiába küldi sanda szándék.
 A férfiakat szinte lázban
 (*Fenyegetően a szolgákhoz lép*)
 Gyűlöljük mi ebben a házban.
 (*gúnyosan*)
 Ostromolnak reggeltől estig
 Válogatott küldeményekkel.
 Követ jön, levél jön, de nem kell,
 Idejüket hiába vesztik.
 E házban nem lesz szerencsések.
 Mi megesküszünk nektek arra,
 Hogy békénk semmi nem zavarja.
 Válaszul im ezt jelentsétek. (*el.*)

HERNANDO (*magában*): Megkaptátok, maflák! Ezek
 Csak azért vannak a világon,
 Hogy nagy szemet meresszenek.

7. jelenet

HERNANDO, DON JUAN szolgája, DON ALONSO szol-
 gája.

D. J. SZOLGÁJA: Nem hasonlítható gazdád
 Az én uramhoz. Elhiszed?

D. A. SZOLGÁJA: Persze, hiszen az én uramnak
 A tied tölthetne vizet.
 A mi címünk...

D. J. SZOLGÁJA (*fennhéjázóan*):
 Mondd csak mégegyszer, nem jól
 hallok!
 A címetek? Csak dicsekedj —
 Olyan hoppmester és asztalnok
 Szolgál uramnál, nem is egy.

HERNANDO (*magában*): A firlefáncos udvaronc,
 Az még az ínyemre lehet;
 A másik, ha nem tévedek,
 Azt lesi csak, hogy hol a konc.

D. A. SZOLGÁJA:

D. J. SZOLGÁJA:

HERNANDO:

D. J. SZOLGÁJA:

D. A. SZOLGÁJA:

HERNANDO:

(*Elvisti az ajándékát*)

D. A. SZOLGÁJA:

D. J. SZOLGÁJA:

D. A. SZOLGÁJA:

D. J. SZOLGÁJA:

D. A. SZOLGÁJA:

D. J. SZOLGÁJA:

D. A. SZOLGÁJA:

D. J. SZOLGÁJA:

D. A. SZOLGÁJA: Nem vitalkozom fecsegővel,
Elő, te kard!

D. J. SZOLGÁJA: Hát döntse ő el!
(*vívna.*)

HERNANDO: Én meg ellépek ezalatt,
Míg ezek döntik a falat.

D. J. SZOLGÁJA: Az illő tiszteletet kardom
Élével muszáj kicsikarnom.

D. A. SZOLGÁJA: No jer, majd megtanítalak!

HERNANDO: Na, mellyük a különb, na mellyük?
Az ajándékokat mi szépen,
Mindenesetre elemeljük.

(*Elviszi az ajándékokat és ellopózik. A virágok ott
maradnak.*)

D. A. SZOLGÁJA (*megáll a vívásban*):

Tán kellemesnek te se tartod,
Idebenn forgatni a kardot.
Azt javaslom, hogy eredjünk
És majd odakünn verekedjünk —
Ott, ki hogy tudja, úgy cifrázza.

D. J. SZOLGÁJA: Hát jobb a szabadlan, ahol
Az ember levegőt szagol.

D. A. SZOLGÁJA (*bizalmatlanul*):

Jé, — hol az a serleg vagy váza?

D. J. SZOLGÁJA: Az enyém is pokolba tűnt el!

D. A. SZOLGÁJA: Így közölte mindegyikünkkel
Egy friss tolvaj, ha jól értettem,
Hogy szamarak vagyunk mi ketten.

D. J. SZOLGÁJA: Uraink közül melyik az,
Ki hiszi azt, ami igaz,
Ha elmeséljük?

D. A. SZOLGÁJA: Az enyém nem.

D. J. SZOLGÁJA: Az enyém sem. De van reményem:
Ha valami mást kieszelnénk,
Hiszen arra való az elménk —
Hazudjunk; erre van elég ok.

- D. A. SZOLGÁJA: Igazad van, az ok komoly.
 D. J. SZOLGÁJA: Hazudjuk azt, hogy Leonor
 Elfogadta az ajándékot.
 D. A. SZOLGÁJA: Jó! Az idő mindenre válasz!
 D. J. SZOLGÁJA: S ez jónak látszik. S igazán az.
(Gyorsan el a jobboldali terraszajtón.)

8. jelenet

(Don Alonso megjelenik a terrászon.)

- D. A. SZOLGÁJA: Ej, már kéznél is vagy, uram?
 A siker is itt van kezembe'.
 Most légy a nyelv és ne a penge —
 Pihen a kard s a csel suhan.

DON ALONSO *(hosszan és szárazon, szénszeketén, mindig
 epésen, jön a baloldali ajtón):*

No, mi van?

- D. A. SZOLGÁJA: Hihetsz énnekem;
 A sors ma jobban, mint celledig,
 Deríti rád gyönyörű kedvit;
 Dús szöllőd érik édesen.
 Alig szemlélték küldeményed,
 Don Juantól is jött nem egy
 S lám, elfogadták a tiédet,
 Amazé pedig visszamegy.

DON ALONSO *(elragadtatással kitörve):*

E remény új nap énfeltem,
 Ki csak ödöngtem megvetetten
 S mert soha el nem ült szívemben
 Szeretem — övé a bér!

(Győzedelmesen)

Kövess!

(El a baloldali ajtón.)

- D. A. SZOLGÁJA: A nagy hazugság kegyes gazdám
 Eddig boldoggá tette. S aztán?
 Mi lesz?
 Meglátja, ki végére ér. *(Utána.)*

9. jelenet

DON JUAN, DON JUAN szolgálja

(A szín egy darabig üres, aztán megjelenik a terraszon Don Juan. Külseje lényegében Don Alonsoznak ellentéte: kissé testes, haja pirosas, pomádés, túlzottan ki van öltözködve. Ő és szolgálja gyorsan belépnek a jobboldali terraszajtón.)

D. J. SZOLGÁJA: Hát kell ennél több bizonyíték,
Akárhogyan is bizonyítnék?
Amit küldött a vetélytársad,
Az is épp akkor érkezett meg,
De csupán a tiédre vártak,
Amarra ügyet sem vetettek.

DON JUAN: Visszaadtad nekem az éltet.
Már nem szógám, hanem barátom!
Nem álom az, hogy célhoz értem?
Hogy álmom így betelve látom?
Ki ifjú és ki fordul őszbe,
Nemes és gazdag mind legyőzve —
Alig fogom föl, alig értem!
(Be akar menni az ajtón.)
De látnom kell őt!

D. J. SZOLGÁJA: Csak várd ki az időt, a kellőt!

DON JUAN (telkesülten): Hát magát Pedrót nem lefőztük?
Aki, hogy hazug ne legyenek,
A legérdemesebb volt köztük,
Hogy megkapja a kért kegyet?
Törte magát már három éve
A begyes szűz után, nyögött,
Vagy fölnézett némán az égre,
Hívott segédül ördögöt —
De nem érezte jó szagát
A jutalomnak. — Őt magát
Majd megkérdem, mért gyötri bánat,
Mi az oka a bánatának!
És kínjában gyönyörködök!

(Annyira örül, hogy nem bír magával; el a terraszon; szolgálja utána. Változás, közben zene.)

III. kép

(Pompás szoba Don Pedronál. Pedro terített asztalnál ül. Szemben vele Hernando. A szolgák újabb bort hoznak, töltenek.)

10. jelenet

DON PEDRO, HERNANDO, közben SZOLGÁK

DON PEDRO: S te kicsented? Hisz ez remekbe
Festett kép! Isteni falat! (Nevet.)

HERNANDO (mutatja a tolvajló mozdulatot):

Akár a sas...

... a címerekbe,
Két keresztbe tett kard alatt.
Amíg a bátrak olt a szablyát
Csattogtatták, hogy egymást szabják
(Utánozza a vívókat)

A gazdájukért megvadultan —
Én a tárgyakkal elvonultam.
Nem is szagoltak irányomba;
A tény mind érthetlenebb —
Fekve keresnek, mint az eh,
Hogy merre nő a szarvasgomba.
(Körülzaglászik.)

DON PEDRO (már ismét mélabús):

S ily barátságtalanul gondol
Juana rám?
Avagy talán
Én vagyok vak a bánatomtól?
S egy udvarlóját, hajh! talán
Belopja hátsó ajtaján!
Nem? (Tűnődik.)

HERNANDO:

Ugyan már, ugyan, Don Pedro!
Bár teste, vére meg van érve
S érett e nő a szellemére —
Ezzel szemben
A szíve kusza tömkeleg;
Ezt én mondom. S a szerelemben?
Hát abban még gyerek.

DON PEDRO *(egyelőre megnyugodva):*

E szóért gyere a szívemre!...
S hogy menne a dolog, ha menne?

SZOLGA *(jelent):* Don Alonso jött látni téged.

DON PEDRO *(már nem egészen tiszta a feje):*

Nem! Nem akarom!

HERNANDO:

Csak ereszd bel! *(Szolga el.)*
Ezzel alig lesz nehézséged —
Azt hiszi, ő ült a nyeregbe.

DON PEDRO *(magából kikelve):*

Juanánál? Hah! Csak merjel

HERNANDO *(megnyugtatóan):*

S ha az, mit ez harangoz itt,
Bosszantana, csak azt csináld,
Hogy a horoddal megkináld —
A többi énrám tartozik.

DON PEDRO *(akire egyre jobban hat a bor):*

Nem ihatnám s itasson engem?

HERNANDO *(erélyesen):*

Éppen azért! De ülj már csendben.

DON PEDRO *(crölködik, hogy megértse a hallottakat):*

De hát mi értelem van ebben?

HERNANDO:

Értelem? Sose törődj azzal —
Igyál, az ital megvigasztal
S eszed is eligazodik.

11. jelenet

VOLTAK, DON ALONSO

DON ALONSO *(belép, ülzöttan méltóságos tartással
köszön):*

Adjon az Isten!

DON PEDRO *(viszonozza az üdvözlést):*

Adjon az Isten és proszlit!

DON ALONSO *(a fogadtatástól meglepve, sokat veszít
tartásából, elveszi a kínált kelyhet
és koccint):*

Ha szólt volna valaki nékem,
Hogy fekszel, természetesen,
Mint baráti kötelességem
Kívánja, jöttem volna régen,
Ahhoz, ki szenved betegem.

DON PEDRO: Nem szólt senki, elég az ahhoz!

DON ALONSO (*különös udvariassággal*):

Aki tudatlan, feddhetetlen,

DON PEDRO: Hadd el ezt, kérlek, ne szabadkozz!
És proszit — majdnem elfeledtem.
(*Koccintanak.*)

DON ALONSO: S hogy vagy?

DON PEDRO (*ülést kínálva*): Csak úgy. Foglalj helyet.

DON ALONSO (*kajánul*): Valóban nem vagy már beteg?
Bár te magadat épnek tartod,
Aggódom, hogy valamit kaptál —
Bizonytalan színű az arcod.

HERNANDO (*magában*): Most aztán horogra akadtál!

DON ALONSO: Nem ajánlta az orvos néked,
Hogy minden mértéktelenséget
Az élvezetekben kerülj?

DON PEDRO (*gyönyörrel*):

Sőt, azért jött, más szere nincsen,
Hogy szüntelen ivásra intsen —
A nyavalya így elrepül.
Proszit, Alonso!

DON ALONSO: Proszit, Don Pedro!
Nem kérhetném tőled kegyül,
(*Hernandora pillant*)
Hogy maradhassunk egyedül?

DON PEDRO (*Hernandohoz*): Eredj ki! (*Hernando el.*)

DON ALONSO (*feláll, ünnepélyesen és hivatalosan*):

Donna Juanát, ki kezdetben
Sem tégedet, sem jómagam
Nem hallgatott meg — megkérdeztem
S ő igent mondott boldogan.
Mellettem döntött, ez világos,

Erről meggyőződhetsz magad;
Ezért ne folytasd, kérlek, mármost,
Mit tenned eddig volt szabad.
Kerüld el ajtónk, udvarunk,
Románcaidtól megkímélj —
(*kajánul*)
Ha engem nála lel az éj,
Mi nem táncolni akarunk.
Hehe! (*Nevet.*)

DON PEDRO (*szeretne a torkának esni*):

Tanácsodat majd követem.
Ki nem a szerencse fia,
Össze kell magát húznia. (*Kiált*):
Hé, inni adjatok nekem!

(*Hernando gyorsan megjelenik Don Alonso ajándékával
és még két kehellyel; egy szolga mindjárt tölt.*)

DON ALONSO (*eltűnt a lelkesedése*):

Ha! Hogy került ide, eléd,
Hozzád, ez itt?

DON PEDRO (*örömtől ragyogva*): A hölgyek hölgye.

Hogy kibékítsen, azért küldte
Ezt és szerelmes levelét.

HERNANDO:

S amellet az üzente még,
Hogy ez egy lovag adománya.
Növeli uram örömét,
Hogy onnan kapja s ide szánja.

DON PEDRO (*Hernandóhoz halkán*): Mit csinálsz?

HERNANDO (*Pedróhoz*): Jó így, higgy nekem te!

DON PEDRO (*bíztatóan*): Nohát igyál még, Don Alonso!
Vagy a borom már nem olyan jó?

DON ALONSO (*megrázkódva*):

Brr! Epe került a vérembe!

(*Mind a ketten tettetett szívélgyességgel isznak egymásra.*)

HERNANDO (*magának*):

Gyapjat akartál s azt kell hinnie,
Hogy te mész el megnyírva innen!

DON ALONSO (*savanyúan nevet*):

Nem érkezett más küldemény?

DON PEDRO: Már ettől talpra szöktem én.

(*Hernando visszaadja titokban a gyűrűt.*)

Azonkívül e gyűrű, itt,

DON ALONSO (*teljesen megtörve*): E gyűrű, itt.

Akkor proszít!

(*Fölhajtja a teli kelyhet.*)

HERNANDO (*Don Pedróhoz*):

Látod, az ital hogy vetekszik?

Te gyógyulsz, ő pedig betegszik.

DON PEDRO (*egy kételkedő mozdulatot tesz a kezével, mert máris észrevehetően ingadozik*):

Sajnos, ahogy az arcod nézem,

Nem érzed jól magad egészen.

DON ALONSO (*ő sem bizonyos már*):

Igen, velem valami baj van,

Mert már nem érzem jól magam.

DON PEDRO (*magában*): A féltékenység bújt bele,

A vére azzal van tele.

DON ALONSO (*magában*): Te elfogadtad csalfa módon,

Hogy tovább adhasd, amit küldtek.

Te őt szereted, a gyűlöltet —

De lesz majd a bosszúra gondom!

DON PEDRO: Lehet, hogy valaki megsértett?

Ha így van, tudni akarom,

Én örömet kiállok érted —

Oltalmazód az én karom!

DON ALONSO (*zavarban van, átkarolja*):

Barátom és testvérem!

DON PEDRO (*hasonlóan*): Testvérem és barátom!

DON ALONSO: Hálám tiéd. Csak egy szavadba
Kerül s meglátod... Jóéjszakát!

DON PEDRO: Neked is, vigyázz jól magadra!

(*Alonso megkísérli, hogy szertartásosan köszönjön el.*)

HERNANDO: Ez aztán leitta magát!

DON PEDRO (*nyög, a fejét fogja*): Ooooooh!

Hatott — de mért volt így szükséges?
Oh fejem, átkozott fejem!

HERNANDO: Csak azért volt olyan készséges,
Hogy téged bosszússá tegyen.

DON PEDRO: Ooooooh!
Vigye el az italt az átok,
Én oda vagyok már egészen. (*Nevetve*)
Hehe, mindent kettőnek látok,
Ilyenbe se volt eddig részem.
(*Beleejti magát egy székbe.*)

HERNANDO (*vízbe mártott zsebkendőt borít Pedro fejére*):
Ha idejött, hogy kedvünk szegjük
És úgys megvan már a gond,
Csak nem leszünk olyan bolond,
Hogy büntetését elengedjük.

12. jelenet

VOLTAK, DON JUAN, később DON PEDRO szolgája

DON JUAN (*gyorsan belép, méltósággal*):
Adjon Isten!

DON PEDRO (*nem lát*): He?

HERNANDO (*előkelő mozdulattal leveszi a kendőt*):
Don Juan de la Mendoza!

DON JUAN: Csak úgy jövök, véletlenül, be...

DON PEDRO: Légy üdvöz, foglalj helyet s ülj le.
(*Leülnek.*)

DON JUAN: Odalent leltem Don Alonsot,
A lépcsőn épp idejövet,
Dúlt vonásaihoz hasonló
Még nem is láttam...

HERNANDO (*magának*):
Majd nézd meg nemsoká a tied
(*Elmegy.*)

DON JUAN: Elárulta a pillantása,
Hogy volt valami köztetek.
Volt itt vita és volt itt lárma?

Ha volt, segítő két kezet
Nyujtok feléd én, vigaszodra,
Ha netán rászorulsz azokra.
És barátságot, igazit!

DON PEDRO (*megadta magát sorsának*):
No, hát, proszít!

DON JUAN: Egészség! (*Koccint.*)
(*Hernando belép Don Juan ajándékával.*)

HERNANDO: Ezt a szép ajándékot hölgye
Küldte uramnak vigaszul,
Amikor szenvedett az úr,
Hogy bú, betegség ne gyötörje.
A név nem tartozik az ügyre.
Mikor ezt látta Don Alfonso,
Fehér lett, hullánál fehérebb,
Mint akivel végzett a méreg.

DON JUAN (*magában*): Az én ajándékom! Hasonló.
Módon hasonló véget érek!

HERNANDO (*halkan Pedrohoz*):
Ezzel is kész vagyunk. Szemem
Ha nem csal s attól én nem félek,
Ebből, igaz, hogy csendesen,
Féllábával kiáll a lélek.

DON PEDRO (*Don Juanhoz*): Amint jött, elment Alonso,
(ám
Nem mondta, ahogy illenék,
Mi bántja és mi hozta hozzám —
Tán néked erről is beszélt?

DON JUAN (*magában*): Mi közöm ehhez énnékem?
Hisz én vagyok a nagy beteg!
(*Don Pedrohoz*)
Megkérdem az okát, megyek.

HERNANDO (*tele torokkal kacag*):
Ez is békében hagy már minket!
Így téved az ember nagyot.
(*Veszi a kelyheket.*)
Mély öbléből e két edénynek
Egymásra ittak haragot!

(Pukkadozik a nevetéstől. Don Ramón egyik szolgája belép és ezt a mondókát darálja):

SZOLGA: Tégedet, Don Pedro Girón,
Arra kér gazdám, Don Ramón
S Donna Beatriz, a lánya,
Hogy menj a holnapi napon
Szép rokonuk, Donna Juana
De Nevada palotájába.
Mert bál lesz holnap este nála.

DON PEDRO *(örvendezve)*: Juanánál lesz ünnepély?
S a bácsi a hívó személy?

SZOLGA: Meghívott más vendégeket
Is uram, nemcsak tégedet;
Sok néni és rokon együtt;
Don Alonso de la Ribera,
Meg Don Juan de la Mendoza
Is meg van híva,
Nem lesztek tehát egyedül. *(Szolga el.)*

HERNANDO *(megrázkódva)*: Bumm!

DON PEDRO: No, most csapott csak le a mennykő!
Juan, Alonso Juanánál
A csalást most meg fogják tudni,
Mi meg, mint a leöntött pudli,
Iparkodhatunk kifelé.

HERNANDO: Nem! Tovább tart a kúra még!
Bizzál szolgádban, nem ül veszteg.
Amily kedvező volt a kezdet,
Olyan szerencsés lesz a vég.
(Felvonásközi zene)

Függöny

MÁSODIK FELVONÁS

I. kép

(Ugyanaz a terem Donna Juana palotájában, már ünnepi pompában áll, tele gyertyákkal, virágokkal. Juana ünnepi öltözkében, gyönyörű fekete csipkeruhában, fátyollal a hajába tűzött fésű fölött.)

1. jelenet

JUANA, LEONOR

D. JUANA (*izgatottan járkál fel és alá*):

Ha érzésemet követem,
Oly szokatlannak látlak téged,
A tűz után, mely benned égett,
Hűvös vagy, szinte idegen.

LEONOR (*sértődötten*): Mit fel nem tételezel rólam!

D. JUANA: Nagyon talányos vagy nekem.

LEONOR: S mi baj, ha kérdenem szabad?

D. JUANA: Hogy nincsen már egy rossz szavad.
Hogy igyekeztél, hogy elárulj
A világ minden férfiáru
Ezelőtt minden rosszakat!
S most nem vádaskodsz szívből-főből,
Sőt még védőjükkül szegődöl.
Hát nem ellenség minden férfi?
S te arra próbálsz rábeszélni,
Olvassam a leveleket!...

LEONOR (*sértődötten*): Leveleket? Hisz ez csak egy...

D. JUANA (*felháborodva*): S egy nem elég, hogy elfeledj
Minden esküt? Ilyet ki hallott?

LEONOR: Azt gondoltam, mi kárát vallođ?
Aki csak olvas, mit se veszť.
Don Pedro írta!...

D. JUANA (*izgatottan*): S éppen ezt!
Veszélyt az ember ne keressen!
Mert vétek ez s majd szenvedť,
Árnyék árnyát sem engedť
Egy hölgy, hogy hírnevére essen.

LEONOR: Ez így van, be keli vallanom...
De látom, itt jön Don Ramón,
A bácsikád, és vele lánya,
Beatriz.

2. jelenet

VOLTAK, DON RAMÓN, BEATRIZ

DON RAMÓN (*öreg, már kissé roszkatag caballero, vi-
szont Beatriz szép és láthatóan sze-
relmes természetű fiatal lány*):
Üdvöz légy, Juana!

D. JUANA (*barátságosan köszön*):
Hozott az Isten, bácsikám!

BEATRIZ (*átöleli Juanát*):
Néném!

D. JUANA: Hozott Isten! No lám,
Derekasan felcseperedtél,
Milyen kecses, szép lányka lettél!

RAMÓN (*nem tudja, hová legyen a kedvességtől, meg-
veregeti Juana arcát, Juana türi*):
Elhoztam Beatrizt neked,
Hogy majd előtte itt megnyílik
A kör, amely korához illik.
Fogadd a köszönetemet,
Amiért most egy vídám estély
Számára kitarul e kastély.
Nagyon le vagyok kötelezve.
Nálunk otthon a birtokon
Nem talál kellő társaságot.
(*A lányok nevetnek.*)

Tanítsa hát meg a rokon,
Mi illendő, mik a szokások.
Hozzád vezettem őt ezért,
Mint olyanhoz, ki ehhez ért.

D. JUANA (*jóindulatúan*): És most itt vagytok végre
nálam.

DON RAMÓN: Meghívtam fő és oldalágon
Minden izig a rokonságom,
Minden bátyádat és öcsédet,
Ki ismer engem avagy téged.

D. JUANA (*elképedve*): Jól hallok? Értelek én téged?
Idehívtál férfivendéget?
Ki vele, ki!

DON RAMÓN: Mi a csodát!

LEONOR (*magában*): Én se szolgállok itt tovább.

DON RAMÓN (*aggódva*): De hallgass meg...

LEONOR (*kárörvendezve*): Késő! Már jönnek is! Ne félj.
Megkezdődik az ünnepély!

3. jelenet

VOLTAK, DON PEDRO, HERNANDO, DON JUAN, DON
ALONSO, mindkét nembeli vendégek.

(*Zene kezdődik. Őt-hat fiatal leány rajzik be nevetve, mind fekete spangol csipkedíszben. Utánuk néhány idősebb hölgy jön. Barátok, rokonok követik őket. Meghajolnak mind, majd mindjárt a lányokkal kezdenek foglalkozni. Don Juan, Don Alonso, végül Don Pedro Hernandóval. Utóbbiak mind a ketten a háttérben maradnak, figyelik a fejleményeket. Alonso és Juan féltékeny pillantásokat lövellnek egymásra.*)

D. JUANA: (*átkarolja, megcsókolja a lányokat*):
Juanita...

és Frasquita

Cleo, Dolores, Isabel!

BEATRIZ: (*hasonlóképp*): Milyen szép, hogy eljöttetek!

RAMÓN (*hasonlóképp*): Megérkeztek pontosan!
(*Tánc, zene, Ramón a melléktérembe fűl.*)

Már szólanak a hangszerek —
Most, aki táncolni szeret,
Meglátja, fiatal vagyok még.

(A táncosok párjukat keresik.)

DON ALONSO *(Don Juanhoz):*

No, most azután megkísérlem,
Hogy Juanát egy táncra kérjem.

DON JUAN *(furfangosan):*

Hogy az a vágyad, elhiszem,
De táncba előbb — én viszem.

(Miköben Alonso felháborodik, Juanához olvadozva.)

Szabad felkérnem szenyorita?

D. JUANA:

Oh, kérni szabad, ki mit óhajt,
Táncol veled a szép Cleo majd,
Azért hozom őt épp neked,
Hogy benne találj kedvedet.

(Ügyesen közelebb húzza hozzá Cleot.)

Don Juant, nemde, ismered?
Nénédet épp most arra kérte,
Hogy járjon közbe nálad érte.
Egy táncra vágyik teveled.

(Anélkül, hogy ügyet vetne az ellenállásra, Cleót Juan karjaiba tolja.)

DON ALONSO *(pátosszal):* Istennő, hercegnő, királynő!

D. JUANA: *(derűsen):* Nagy ég!

DON ALONSO *(felkéri):* E táncot! ... add meg a kegyet!

D. JUANA:

Oh, milyen kár, de mit tegyek?
Éppen e táncra kell átadnom
Neked a bájos Isabelt.

DON PEDRO *(váratlanul Juana elé toppan, szívélyesen):*

Juana kérlek, ha szabad,
Nem akarsz énvelem táncolni?
Nálam nem muszáj elsáncolni
A szokások mögé magad.

D. JUANA *(gúnyosan):* Kár, hogy nem jöttél előbb értem,
Mert éppen most, mielőtt híftál,

Öt választottam, aki itt áll —
A táncot már odaigértem.

(Egy rántással magához húzza Don Ramónt, aki éppen
akkor akar egy másik táncosnőt felkérni.)

DON PEDRO (sajnálkozva visszalép, másik táncosnőt vá-
laszt, azonban Juana és Don Ramón
mellett áll fel vele.)

DON RAMÓN (savanyú képet vág):
A rokonság az jó dolog,
De azért nem muszáj túlozni,
Én bizony másra gondolok,
Én jól akarok szórakozni.

(Minden pár felállt egy spanyol négyeshez, amelyben a
táncosok gyakran változtatják párjukat, egymás mellett
ellejtenek; a párbeszéd közben folytatódik.)

DON PEDRO (Juanára nevet.)

D. JUANA (hideg): Úgy látom, ragyogó a kedved.

DON PEDRO (gyönyörűséggel):
Ki rólad álmodik, nevethet.

D. JUANA (fagyosan): Nem valószínű az az álmod.

DON ALONSO (odafigyelt):
Oh szívem, mit kell itt kiállnod!

DON PEDRO (ragyogó kedvű, most éppen Juana párja):
Nem árulnád-e el, ha kérlek,
Hogy vajjon döntöttél-e már
Vagy még a kérdés nyitva áll,
Hogy várjál-e avagy reméljék?

D. JUANA (macska-kedvességgel):
Ha lesz férjem, hát itt előre
Esküszöm, hogy mint feleség
Pokollá teszem életét,
Paprikajancsi lesz belőle.

HERNANDO (Leonorról ellejt mellettük):
Oh jaj, hogy ez mennyire fáj!

LEONOR (halkan hozzá):
De hallgatóznod nem muszáj!

DON PEDRO (még r

D. JUANA (gúnyosa

DON PEDRO (b

(A tánc mind g
dik. Juanót és
A táncospárok

JUANA,

(Don Ramón

⁹⁾ Ez az

DON PEDRO (még ragyogóbb — megint Juana a párja:
Juana forr dühében, mert Pedro erő-
sen átfogja a derekát):
Én mégis megkísérelném
Poklok helyett a mennyeken
Veled az egész életen
Áttáncolni, csak légy enyém.
(Szívélyesen)

Jöjj, légy ezentúl télen-nyáron
Az én imádott táncospárom.

D. JUANA (gúnyosan): A tánc az én szívemnek kedves,
Ha lenn a földön járhatom —
Hanem a te lábad vizes lesz*)
A felhős égi tájakon.
(Határozottan)

S táncra a földi léten által
Más pár után nézni ne átalj,
Vagy esküszöm: hoppon maradsz.
Mert bennem meg nem ing a dac,
És úgy lesz, ahogy eltökéltem:
Nem eladó e kéz, e kar.
Mi nélkül eddig is megéltem.
Szívem olyasmit nem akar.
Okos leánynak férfi nem kell.

DON PEDRO (barátságos kételkedéssel):

No, néha mást is hall az ember.

(A tánc mind gyorsabb lesz és általános forgással végző-
dik. Juanát és Leonort kivéve, mindenki résztvesz benne.
A táncospárok elviharzanak, a színen Juana egyedül ma-
rad Leonorral.)

4. jelenet

JUANA, LEONOR, DON RAMÓN, BEATRIZ

(Don Ramón izgatottan vonszolja maga után Beatrizt,
kezében levelet lobogtat.)

*) Ez az utolsó József Attilától fordított sor.

DON RAMÓN (*pörölve*): Szegény anyádtól sohasem
Tanultad e könnyelműséget.
Nem neveltünk-e tisztelen,
Minden botlástól óva téged?

D. JUANA (*csodálkozva*): Húgom! Csak nincs valami

DON RAMÓN: Hogy nincs-e? Hogyne volna!

BEATRIZ (*megtörve*):

Jaj!

DON RAMÓN: A falu minden nénije
Nyelvet terajtat köszörülhet.
(*Juanához*)
Tudod, mi történt? Nézz ide!
Lisardo gróf, az a gyüge,
Ki minden asszonyt, lányt kerülget,
Hálóját rá is kivetette...

BEATRIZ (*hetvenkedve*): Gróf!

DON RAMÓN: Hallgatsz rögtön, szedte-vedte!
Ez a ficsúr, kinek feje
Ész helyett kóccal van tele,
Ezt a levélkét meri írni
S megpróbálja légyottra bírni,
Légyottra őt, az én leányom!
(*Beatrizhoz*)
No várj csak! Jön a szánom-bánom!
(*Juanához*)
Elhoztam őt, hogy illemt
Tanuljon itt és szellemet.
De lám, van fontosabb is ennél.
Jó volna, ha szigorú lennél
S úgy vigyáznál a jóhírére,
Hogy léhaságból baj ne érje.
Én jogomat, az apait
Általruhádom rád ezennel.

D. JUANA: Ne félj, nem eshet baja itt,
Eszemmel védem és kezemmel.
Nálam különbül nem tudott
Még férfinek nő ellenállni.
Menj, bácsikám, és légy nyugodt.
Megóvnom én, történjen bármi.

DON RAMÓN: Ezt hallanom igaz öröm.
Élj boldogul hát — köszönöm! (El.)

5. jelenet

JUANA, BEATRIZ, LEONOR

D. JUANA: Nos, húgom, egyet mondhatok:
E ház nem is ház, de komor vár,
Hol szüzesség a bátyafok
És ágyúcső meg puskafor vár
Az ostromlóra s lángözön:
Lánybűszkeség, gúny, góg, közöny.
Te is fogadd meg, itt belépve,
Hogy fittyet hánysz a férfinépre.

BEATRIZ: Nem kaptam, csak egy levelet
S már jóhíremnek vége lett?

D. JUANA: Vége bizony s nemcsak hírednek
Becsületed is odavan.
Csupán az első lépést tedd meg,
Utóbb szabódnod hasztalan.
Az akarat vajpuha szinte,
Ha nem szilárd már eleinte.

BEATRIZ: Sohsem hittem, hogy ekkora
Bűn egy levélke két sora.
S te mit csináltál vón helyemben?

D. JUANA: Hogy mit? Meg fogod látni menten.
(Leonorhoz)
Menj, hozz be egy gyertyát!

LEONOR: Hozok. (El.)

D. JUANA: Utánam is jár férfi sok,
De bár a csillagot lehozná,
Egy nyájas szóm se lenne hozzá.

(Leonor jön égő gyertyával.)

LEONOR: Itt van a gyertya.

D. JUANA: Ide nézz,
Hogy megtanuld, a csupaméz
Csábszó elől hogy zárd füled be,
Nehogy egy férfi levele

Csöppenként lopja be füledbe
E maszlagot. Tűzbe vele!
Kezdődjön az autódafé!

LEONOR (*Beatrizhoz*): Ez legfelül a Giróné,
Próbálj egy jó szót szólni érte.

BEATRIZ: Mit? Don Pedróé e levélke?
Írt neked?

D. JUANA: Ő is, mint sokan.

BEATRIZ: S te tűzre dobnád? Komolyan?

D. JUANA: Tűzre én legkomolyabban.

BEATRIZ: Nejül óhajt, s te olyan
Bűnt látsz az esdeklő szavakban?
Szíved valóban ily kemény?

D. JUANA (*fennhéjázóan*): Ha tisztán látsz majd, ahogy
És megtudod, hogy mi a férfi,
Tudom, te sem fogsz így beszélni.
Jártál már csendes tengeren,
Mikor nyugalmat ígér békén,
S egyszerre csak az égnek kékjén
Viharfelhő gyűl hirtelen?
A férfi is mind ilyen ám,
Ha megvan, mire szíve vágyott
S keze letépi a virágot,
Mindjárt komisz. Hallgass reám
S hidd el, akármily kedvesen kér,
Ha megkap, a bőribe nem fér.
Megmondja bármely feleség,
Hogy része bókban, hódolatban
Az esküvőig volt elég,
S most . . .

BEATRIZ: Most?

D. JUANA: Házi iga alatt van,
Zsarnoka tombol, követel,
Dühöngve jön, bőszen megy el,
(*Felháborodva*)
S még ő adjon hálát az égnek,
Hogy odavették feleségnek,

Ezért én szentül eltökéltem,
Hogy mind hiába eped értem,
Én ugyan holtig kibírom,
Hogy ne legyek rabszíjra fűzve.
Menjen tehát a máglyatűzbe,
Elsőnek Don Pedro Girón!

(Készül, hogy elégesse Don Pedro levelét.)

6. jelenet

VOLTAK, DON PEDRO és HERNANDO, majd DON JUAN
és DON ALONSO

DON PEDRO (észrevétlenül belépett Hernandóval)

DON PEDRO (halkan Hernandóhoz):

Hagyj! Nem akarok egyebet...

HERNANDO (ugyanúgy):

Ne várj, ne kérj itt kegyeket

Ha megfogadtál orvosodnak,

Légy türelemmel, ne beszélj,

Még tart a krízis, a veszély.

BEATRIZ (Juanához): S e szerencsétlen lovagoknak,

Kikben lobog a szenvedély,

Te tűzhalált szánsz, mert szeretnek,

Hogy égjenek, mint az eretnek,

Bár bűnük épp ellenkező:

Hogy hittek benned, büszke nő!

D. JUANA:

A szenvedélyre nincs bocsánat,

Nálam kegyelmet nem találhatnak,

BEATRIZ:

Mégis...

DON PEDRO (előrelép, Juanához).

De ez már több a soknál...

Mielőtt mindent tűzbedobnál,

Mi jószándék és hódolat,

Itt egy kajánabb gondolat,

Mely most fogant fejemben éppen.

Ha akarod, hozzáadom,

Hogy az is a többivel égjen.

Hű vonzalmamért tudtam régen,

Csak rosszaság a jutalom.

De én jóhíred mindig óttam,
Kegytlenségéd meg se róttam.
De hátha most majd mást teszek
És hódolóból más leszek ?
A bosszú, tudjuk, nemtelen,
De ha nő az, kin végrehajtnak,
Eléri tán egy sérelem,
Hogy sokat, mit becsülni rajtunk
Körülrajongva nem akart,
Megsértve rögtön sokra tart. (El.)

D. JUANA:

Várj!

LEONOR:

Hernando hozd vissza őt.

HERNANDO:

Nem tehetem, mert ezelőtt
A szerelem volt zabolája.
S most őrvjög s nem hat semmi rája.
(Don Pedro után el.)

LEONOR (magában): Őrvjög? Biz én is azt teszem,
Mióta fagyos nevetésed
Elvette, sajnos, az eszem.

BEATRIZ (Juanához): S te háborgását göggel nézed?
Gondot tenéked nem okoz
A szemrehányás, ha jogos?

D. JUANA: Nem nékem, mert jogosnak érzem,
Ha az a férfi szenved értem,
S ha mégúgy vádol engemet,
Nem indít meg egy mákszemet.

DON JUAN (megjelenik az ajtóban):

LEONOR: Úrnőm, emitt jön Don Juan.

D. JUANA: Nem egy eretnek van csupán,
Határt nekik a tűz se szabhat.
Halljuk e tán még nyakasabbat.

DON JUAN (magában): Szívem, ne félj, szólj szabadon,
Nem érhet újabb kár ezentúl.
(Hangosan)
Nem, mert szívemben szerelem dúl,
Jövök, hogy csüggjek szavadon,
Mely bárhogy visszautasított,

Szívémben újabb lángot szftott.
 Még dölyföd is szent volt nekem
 S imádni való, mint az oltár,
 Fájdalmas és keserű volt bár.
 De most ez érzést megvetem
 S nem szenvedek többé miattad,
 Mert amit neked küldtem én,
 Te Don Pedro Girónnak adtad.
 Kezedre látom, nincs remény —
 De amit adtam, visszaszerzem,
 Hogy megtanuld tisztelni merszem.
 (Indul.)

D. JUANA: Várj! Mondd meg...

DON JUAN: Én? Az magyaráz,
 Ki hajlamos a cselszövéstre,
 S egy csalfa nőnek, veszem észre,
 Könnyű a csúrés csavarás. (El.)

D. JUANA: Mi volt ez? Sértés volt, de durva!
 S nincs senki itt, aki leszúrja?

DON ALONSO (belépett és az utolsó szavakat még hallotta):

E bánásmódra ki adott,
 Mondjam szemedbe én, okot?
 Te, aki békénk felkavartad,
 Mert a ledérség átka rajtad,
 S ki hódolatom zálogát
 Pedro Girónnak adtad át,
 Annak jeléül, hogy te sem vagy
 Köből egészen s végre nem fagy
 Van csak szívedben, csapodár!

D. JUANA: Nem hallgatnád meg végre már...

DON ALONSO: Nem, mert jól láttam két szememmel,
 Mit ideküldtem, én botor.
 Mentetgetőzhetsz szerelemmel,
 Érzéssel, amely elsodor,
 De ne tagadd le a valót.

D. JUANA: Ember...

DON ALONSO:

Kimondtad, lám, a szót.
Ember vagyok, sőt férfiember
S megmutatom, hogy az vagyok,
Mert Pedro Girónt, míg szívem ver,
Zavartalan nem bírhatod.
Meglátjuk, ki legény a talpán.
Nem fogsz vele megbújni csalfán.

D. JUANA:

Ily sértésekre nincs szavam.

DON ALONSO:

A tény csak tény, ha nincs, ha van.

7. jelenet

JUANA, BEATRIZ, LEONOR

D. JUANA:

Mi volt ez Leonor?

LEONOR:

A villám
Hasítson szét korhadtt faként,
Ha láttam a két küldeményt.
Te kaptad őket kézhez nyilván,
Azt gondoltam — még az imént.

D. JUANA:

No várj, ellátom én a dolgot!
(Ütni akarja.)

BEATRIZ (visszatartja): Ne bánts! Hisz így van!

D. JUANA:

Meglakoltok
E szavakért még mind a ketten,
S hogy azt hittétek, ilyet tettem.

LEONOR:

Ürnöm!

BEATRIZ:

Juana, hogyha csak
Színészkedsz, hogy csodáljalak,
Egyet bevallhatok tenéked:
Én sohasem hibáztatok
Akármilyen könnyelműséget,
Ha szerelem volt rá az ok.
Hisz nők vagyunk; éljünk a joggal,
Hogy elemünk a szerelem.
Ne színlelj hát s közöld velem
Titkod, hűséges rokonoddal.

D. JUANA:

Mert rokonom vagy, semmi másért
Tűröm e bántó szavakat

LEONOR:

D. JUANA:

BEATRIZ:

LEONOR (magában)

D. JUANA:

LEONOR:

HERNANDO (

S nem szidlak meg a ráfogásért,
Mely rám vérem forralva hat.
Hogy én, én szerelembe essem,
Egy férfi jöttét lesve lessem,
Amit szeretnék, ne tehessem,
Az ész tanácsát ne kövessem,
De sutba vessem?
Nem, mielőtt e szégyen ér,
Apadjon bennem ki a vér!

LEONOR: Sok csodatettre képes Ámor.

D. JUANA: De engem nem kap el a mámor,
Én a szerelmet megvetem.

BEATRIZ: Más lány is mondta ezt nekem,
S halálra volt a drága sértve,
Ha nem bomlott egy férfi érte.

LEONOR (*magában*): Hernando vajjon merre jár?

D. JUANA: Elég volt, legyen vége már!
(*Leonorhoz*)
Azt mondd, nem a te hibád,
Hogy reámszúdult annyi vád?

LEONOR: Száz hangya bizsergesse hátam,
Úgy, hogy lerázni se lehet,
Ha többet tudok, mint hogy láttam,
Mikor a multkor serleget,
Virágot és miegyebet
Hozott neked két úri szolgál,
Én meg elküldtem a pokolba. —
De hál' az égnek, épp belép
Az ajtón Hernando — kapóra,
Mert ő itt volt a házban épp
S így mindennek megmondhatója.

8. jelenet

VOLTAK, HERNANDO

HERNANDO (*belép, magában*):

Egy jó recept van a begyemben,
Most vagy az ördög elvisz engem

Vagy hatni fog a gyógyszerem —
Egy-kettőre előteremtem,
S ürm helyében méz terem.

LEONOR: Hernando, mondd, emlékszel-e,
Hogy két szolga jött ide nemrég,
Kezük ajándékkal tele?

HERNANDO: Él bennem még a kedves emlék.
Az volt csak a dicső eset!
Az ipsék csúnyán összevesztek,
Egyik a másiknak esett!
S keletje lett a nyaklevesnek.
Tanúja voltam s kedves tölem,
Hogy halottkém nem lett belőlem.

D. JUANA: S mindezt itt, ahol én lakom.
Csak csíphetnék egyet nyakon!

HERNANDO: Ha te verekszel, biztos, győzől,
Fedezlek majd, míg felgyürközől.
Mert én, ha nem veszed zokon,
Kitartok a te pártodon,
Nőtiszteletből s általában
Bár Don Pedro szolgálatában
Telt ifjúságom egykoron.
De amit most tesz volt uram,
Az már cudarság csakugyan.
Minthogy kiábrándult belőled,
Fűt-fát mesél a faluban
S elmond kígyót-békát felőled.
Asszony-gyerek szájára vett,
Ifjú, öreg rajtad nevet.
Hol van itt a lovagiasság?

D. JUANA: Úgy? És miket mond?

HERNANDO: Hát igazság
Szemernyi sincsen benne persze,
De azt van híresztelni mersze,
Hogy kétféle és kétfelé
Bandzsít szemed.

D. JUANA: Mi bújt belé?

LEONOR (magába)

D. JUANA:

BEATRIZ:

HERNANDO:

BEATRIZ (színlé)

LEONOR (uszítv)

D. JUANA:

HERNANDO:

D. JUANA:

HERNANDO:

D. JUANA:

HERNANDO:

LEONOR (*magában*): A kópé, hogyha nem csalódom,

Most Juanán próbálja ki

A módszert, amely furcsa módon

Sikert hozott nálam neki.

D. JUANA: Mondd, Beatriz, az én szemem
Bandzsít?

BEATRIZ: Oh, oh, az égre! Nem!

HERNANDO: Hát még ha folytatnám a dolgot!
Belefáradna szájam is.

Azt mondja, hajad toldott-foldott

Paróka s fogsorod hamis.

Szégyenlem szinte elbeszélni,

De látnád csak a csámcsogást,

Amellyel ezt mind elmeséli

A hölgynek, kivel mostan éli

Világát — mert ily csalfa, lásd!

BEATRIZ (*színtelt felháborodással*):

Mily vérfagyaszító szörnyűség!

LEONOR (*uszítva*): Lábad nyomát csókolta még

Tegnap s ma ezt teszi? Gyaláza!

Véremnek minden cseppje lázad!

D. JUANA: És — szép az a nő?

HERNANDO: Takaros,

Azért tenálad persze, nem szebb,
(*magában*)

Lám az eredmény hamaros,

Már lüktet is az eleven seb.

D. JUANA: S szereti úgy, mint engem tegnap?

HERNANDO: Elolvad, hogyha látja s egy nap

Azt mondta, soha nem tudott

Szeretni még s ha állította,

Hogy más lány kegyét áhította,

Hát egyszerűen hazudott.

D. JUANA: Mit? Mit?

HERNANDO: Szívén egy papucsot

Hord éjjel-nappal kedvesétül.

Úgy szereti, hogy szinte szédül.

Megkérdezem ma reggel őt:
 „Nem tetszik már Donna Juana,
 Nem epeszt már a vágy utána,
 Ahogy epesztett ezelőtt?”
 Egy szót se szól rá, nem is néz fel,
 Csak hirtelen a balkezével
 Egy nagy pofont ad, oly nagyot,
 Hogy láttam minden csillagot.

D. JUANA: Mit szólsz, Beatriz, e sok széphez?

BEATRIZ: Hogy olyik ember mire képes!

D. JUANA: Mit tanácsolsz? Mit tehetek?

BEATRIZ: Írj neki tán egy levelet,
 Hogy hagyjon fel a sok beszéddel,
 Ha nem vesztette még eszét el,
 S kímélje meg jóhíredet.

D. JUANA: Tanácsod jó, ez sikerülhet.
 Írok neki. (*Hernandóhoz.*) Várj itt.
 (*Indul, rossz irányban*)

Egek!

Azt sem tudom, hová megyek.

Düh rajtam ez, vagy önkívület? (*El.*)

9. jelenet

BEATRIZ, LEONOR, HERNANDO

LEONOR (*halkan Beatrizhoz:*)

Kisasszony, egy ajánlatom van.
 Ízlésünk közös, annyi szent.
 Lépjünk hát szövetségre nyomban.
 Ne is habozzál, mondj igent.

HERNANDO (*magában:*) Ej, ej! Bízisten, írni ment!
 Ily gyors sikert nem is reméltem.
 Egy lúd van minden nőszemélyben
 S már porhanyó a hús, mikor
 A tollra rákerül a sor.

BEATRIZ (*félre Leonorhoz:*)

Nem bánom, legyen hát szövetség.
 Mondd meg, ki szíved férfiye
 S én megkerítem: nesze, tessék!

LEONOR: Itt
 Mí
 He
 Ho
 Elv
 BEATRIZ: Ho
 LEONOR:
 BEATRIZ: És
 Tíz
 Te
 Ma
 Ha
 HERNANDO (*magában*)
 (N
 BEATRIZ: Ho
 Ti
 HERNANDO (*magában*)
 BEATRIZ: H
 HERNANDO:
 BEATRIZ: M
 M
 HERNANDO: S
 BEATRIZ (*halkan L*)
 E
 LEONOR (*ugyanígy*)
 BEATRIZ:
 HERNANDO:
 BEATRIZ:
 HERNANDO:

reggel öt:
r Donna Juana,
a vágy utána,
ezelőtt?
rá, nem is néz fel,
balkezevel
ad, oly nagyot,
den csillagot.
riz, e sok széphez?
er mire képes!
Mit tehettek?
levelet,
el a sok beszéddel,
te még eszt el,
jóhíredet.
z sikerülhet.
rnandóhoz.) Váry m.
ángban)
Egék!
hová megyek.
vagy önkívület? (B.)

et
HERNANDO
y ajánlatom van.
s, annyi szent.
szövetségre nyomban
ál, mondj igent.
Bízisten, írni mehet!
ert nem is reméltem.
minden nőszemélyben
nyó a lús, mikor
rül a sor.

legyen hát szövetség
ki szíved férfitje
leim: nesze, tessék!

LEONOR: Itt áll négy-öt lépésnyire.
Mióta egyszer a goromba
Hetvenkedőn szemembe mondta,
Hogy ki nem állhat, azt hiszem,
Elveszttem érte az eszem.

BEATRIZ: Hernado az?

LEONOR: Ó, ő, kisasszony.

BEATRIZ: És nem rohan, hogy leszakasszon?
Tíz ujját megnyalhatja, ha
Te leszel a menyasszonya.
Majd én beszélek a fejével.
Hé, földi!

HERNANDO (magában): Him, ez én vagyok.
(Nem hederít a megszólításra)

BEATRIZ: Hé, lovag úr, vagy milyen névvel
Tiszteljelek?

HERNANDO (magában, mint az előbb): Még várhatok.

BEATRIZ: Hé, katona!

HERNANDO: Szolgálatodra!

BEATRIZ: Mért nem mozdult a füled botja,
Míg nem mondtam, hogy katona?

HERNANDO: Süketség volt vagy babona.

BEATRIZ (halkan Leonorhoz):
Ennek is helyén van nyelve.

LEONOR (ugyanígy): És kópéságra van nevelve.

BEATRIZ: Hogy Leonor kedvel, tudod?

HERNANDO: Mi haszna, ha ő kedvel engem,
S kellek neki, de ő nekem nem?
A házasságtól meg futok.

BEATRIZ: Mi ellene a kifogásod?

HERNANDO: Semmi, amíg a férjek mások
S ők viselik a szarvakat,
Melyekből épp elég akad
Sajnos — azaz, hogy hál' az égnek.

- LEONOR: Nem tudhatod te, mily erény
Lakik e szívnek rejtekén.
Egy kedvesem sem csaltam még meg.
Hű párod lennék, míg csak élek,
Fel egy királlyal sem cseréllek.
- HERNANDO: Fejem rá, hogy ez nem mese.
A makk királlyal sohase!
- LEONOR: Nem volt még férjnek a világon
Ily tisztességes hitvese.
- HERNANDO: Ha akarod, mindezt belátom.
De Flandriában, sajna, sajna,
Beleestem egy szörnyű bajba.
- LEONOR: Egy szörnyű bajba?
- HERNANDO: Abba, lelkem .
Legénykedésből felemeltem,
Hogy ugrassak egy cimborát,
Egy holland sörrel teli hordót,
Oszť kaptam érte — no, nem ordót,
Hanem egy sérvet, jókorát.
Rokkantan tértem haza hát,
Hogy ez se lett légyen hiába,
A gyönyörű Hispániába.
- LEONOR: Rokkantan is jó vagy nekem te,
- HERNANDO: Nekem viszont az jut eszembe,
Hogy okosabb
Egy ép darab
Vásznat nem szabni szét, ha inget
Nem varr belőle, aki szab.
Fontold meg és vedd latba mindezt.

10. jelenet

VOLTAK, JUANA

- D. JUANA: Itt a levél. S még egyre kérlek:
Közzöld vele sajnálatom,
Hogy a betű nem patkányméreg
És vele ki nem írhatom,

Mint érdemelné ily botorság,
Ily vakmerőség és latorság,
Ily hebehurgya hencegés.
Ily megvetendő hitszegés.

HERNANDO:

Elmondom ezt mind rendre, sorra,
Hogy facsarodjon bele orra.

D. JUANA:

S mondd azt is el, hogyha netán
Családjával van olyan nagyra,
Okosabb lesz, ha alább adja,
Mert nem teremtem én se fán,
Ha őneki Girón az apja.
Csak mert más lánynak udvarol,
Rám ezt, azt, meg amaszt ne kenjen,
Mert én, Juana, azt üzentem
Hogy szörnyű módon meglakol.

HERNANDO:

Elég, elég, mert attól tartok,
Ha tőled viszek levelet,
Mellembé dőf egy hosszú kardot,
Mióta téged elfeledt
S más nőnek csapja a szelet,
Senkit, ki híved, ki nem állhat
S úgy fúj reám, mint egy vadállat

D. JUANA:

Ne félj, hogy fejed leharapja.
Vedd te az írást, Leonor
S légy a közelben, amikor
Az a vadállat kézhez kapja.
Aztán jer és mindent beszélj el. (El.)

HERNANDO (magában): Más lesz azzal a kis levéllel.

LEONOR (Beatrizhoz): Már a köpenyt is készítettem,
Hogy együtt menjünk el mi ketten.

BEATRIZ (Leonorhoz): Ravasz leány vagy te, leányom.
No csak ügyes légy. (Hernandóhoz)
És te ne

Bánj rosszul, kérlek, övele..

HERNANDO:

Ha jobban bánok, hát megbánom.
(Beatriz el.)

11. jelenet
HERNANDO, LEONOR

Ének

LEONOR: A kisedet Amor nem szemes,
De szellemes
És semmi jót nem ellenez.

HERNANDO: A férfi, hogyha jellemes,
Nem nézi, hogy mi kellemes.

LEONOR: Az aranykapu tárva van.

HERNANDO: A röpke jónak ára van
S ki kapna rajta, kára van.
(*Táncolva el.*)

II. kép

Terem Don Pedro házában.

12. jelenet
DON PEDRO

DON PEDRO (*egyedül*): No, most derék pácban vagyok!
Kérői azt hiszik, Juana
Kegyének napja rámragyog
S már enyém keze, hozománya.
Levélben azt követelik,
Hogy adjam vissza én nekik,
Mit ők küldtek a drága hölgynek,
Vagy döntse el vitánk a kard,
Vívjak velük párviadalt
S ha csak módjukban áll, megölnék.
Volt már szerelmes, ki soha
Meghallgatásra nem talált
S azért hal korai halált,
Mert azt hiszi két ostoba,
Hogy sikerrel járt ostroma?
E Hernandot az ördög hozta,
Tanácsa vesztetet okozta.

13. jelenet

DON PEDRO, HERNANDO

HERNANDO (*belép, látja a dühösen rohangászó Don Pedrót*):

Mi az? Mi lelte az urat?
Elővett a rossz hangulat?
Miért szaladgálsz fel-le itten?

DON PEDRO: Mert átkozott a perc, mikor
Reád halgattam én botor,
S még botorabb szavadnak hittem!

HERNANDO: Látom, ha tudnál, egy kanál
Pocséta-vízbe fojtánál.

DON PEDRO: Hol szedted azt az ötletet,
Hogy ki sosem szenvedhetett,
Csak mert ripőkül vérig sértem,
Bomolui fog egyszerre értem?

HERNANDO: A módszer így épédre megy?
Jól van hát, hogy dologhoz lássunk,
Volt egy kis megállapodásunk.
S kikötés benne ez az egy :
Ha Leonor, a kis komorna
Szívét magamnak módszerem
Segítségével megnyerem
Emlékszel még, akkor mi volna?

DON PEDRO: Hát — rendelkezhetnél velem.

HERNANDO: Úgy van, ez volt a kikötésed.
Látom, hogy jól eszedbe vésted.
S most nyisd ki jól a szemedet,
Mert bemutatom teneked,
Hogy mint a füge, úgy megérett
A nőcske s nélkülem nem élhet.
Ilyet se látsz mindennap ám.
Egy-kettő és már kész a hinta.
S most rántsd ki törőd s tégy úgy
[mintha
Nagyon dühös volnál reám.

DON PEDRO: Minek?

HERNANDO: Csináld csak, amit mondok,
Minden egyéb nem a te gondod
Rántsd már ki!

DON PEDRO: Mért kérsz ily bolondot?

HERNANDO: Majd kiderül. Rántsd végre már ki!
(*Kiáltva.*)
Megöl! Segítség! Hé, akárki!

14. jelenet
VOLTAK, LEONOR

LEONOR (*riadtan beront*): Megállj! Ne nyúlj e férfihez!

HERNANDO (*magában*): Elsült a móka!

DON PEDRO: Hm! Mi ez?
Tán szereted?

LEONOR: Bizony! Nagyon.
És bárha ő nem viszonozza,
Sőt vonzalmamból minden rosszra
Jogot merít, el nem hagyom.

HERNANDO: Mit tegyek? Az lett szinte vesztem,
Hogy úrnódet nevén neveztem.
Ha nem jössz, biztos, hogy megöl.

LEONOR: Lehet, hogy így gyűlölködöl
Valakire, akit szerettél?

HERNANDO (*súgva Don Pedróhoz*):
Színelj dühöt s mondd, hogy igen.
Ha nem, hát mindent tönkretettél.

DON PEDRO (*magában*): Hogy keményítsem meg a
(*szívem?*)

(*Hangosan*)
Úgy meggyötört, hogy búskomor
Lettem miatta, Leonor.

LEONOR: Most ezt a pár sort küldi vélem,
Haraggal vetette oda.
De egy szép nőnek, én úgy vélem,
Haragra bőven van joga,
Ha hírbe hozzák, hogy foga

Nem az övé, sőt hogy hamis
Hajának minden szála is.

HERNANDO (*súgva Don Pedrónak*):

Ne cáföld semmi szín alatt.
Hagyj mindent rá: fogat, haját.

DON PEDRO (*ugyanúgy*): Dehát...

HERNANDO (*ugyanúgy*):

Ne szólj egy szót se kérlek.
Csitt!

LEONOR:

Az a fog, meg az a haj
Oly szörnyű bánat volt szegénynek,
Hogy szinte féltem, belehal.

HERNANDO:

Vedd tőle a levelet át
S mondd, hogy mert ő hozta, tehát
Hajlandó vagy kezdedbe venni.

DON PEDRO (*magában*): Jó volna innen messze lenni.
(*Hangosan*)

Mivel te hoztad, átveszem,
Másképpen égetné kezem
S nem is tudom, mit tudnék tenni.
(*Elveszi tőle a levelet*)

LEONOR:

Ha egyszer úgy érzed, szenyor,
Hogy régi vágyad újra lobban,
Segíteni nem fog senki jobban
Szerelmedben, mint Leonor.
Egy szó elég, és én, ha kéred,
Tolni fogom a szekered,
Kiváltkép, ha te is eléred,
Hogy Hernando belémszeret.

DON PEDRO: Azt fogja tenni még e héten.

LEONOR (*magában*): Félek, megbubol még dühében.

(*El.*)

15. jelenet

DON PEDRO, HERNANDO

DON PEDRO: Mondd csak! Mi ez?

HERNANDO: Ez? A kenő-ír,
Amelyet kúránk most előír.

- DON PEDRO: Egy bizonyos: öt perc alatt
Meggyőzött a tapasztalat,
Hogy gyógymódodnak van hatása.
- HERNANDO: Még szebb lesz majd a folytatása.
- DON PEDRO: Most lássuk, mi van a levélben.
- HERNANDO: Nem, azt ne bontsd fel semmiképpen.
Annyit úgylis megmondhatok,
Nincs benne semmi, csak szitok.
És én, a felsőbb taktikának
És minden harci praktikának
Tudósa, kérlek erre most:
Add ide azt a papírost,
Mert szükség lesz e lövedékre,
Ha itt a döntő csata végre.
- DON PEDRO: Nyájas szeretnék lenni már
Hozzá.
- HERNANDO: Vigyázz jól, álld a harcot,
Vagy végzetessé lesz kudarcod.
Többnyire jól jár, aki vár.
- DON PEDRO: Te vagy kalauzom, ki vezet.
Majd én fogom jól a kezed.
- HERNANDO: Fogd és ne félj te: szép Juanád,
Még ha begyesnek is kívánnád,
Oly nyájas lesz, hogy élvezet.
Mert ostromoltad, szarva nőtt.
Receptem ez: fitymáld a nőt.
Úgy fut utánad nemsokára,
Hogy sáros lesz a rokelyája.
Mert mint a magból fű terem,
Terem a dachból szerelem.
Felvondásközi zene

Függöny

(Juana hátra, mely
terme látható. Ez
Jobbra

D. JUANA (egyedül)

LEONOR (belép):
D. JUANA (nem

HARMADIK FELVONÁS

I. kép

(Juana háza, melynek egy földszinti és egy emeleti terme látható. Ez utóbbiból erkély nyílik az utcára. Jobbra a ház mellett utcarészlet.)

1. jelenet

JUANA

D. JUANA *(egyedül)*: Szívemben napok óta kába
Érzelmek ádáz harca dúl.
Magammal szállok így csatába,
Magammal küzdök ily vadul?
Nem gondolkozni volna jó,
Bajom csak így gyógyítható,
Mert hogyha elmélkedni kezdek,
Mitsém nyerek, de mindent vesztek.
Nem fáj nekem, hogy kedvesének
Hamis hajamról mond meséket
Meg fogsoromról szörnyűséget.
Más gyötri, nyomja lelkemet:
Ilyen hamar hogy lelheiet
Lányt, kiben úgy kedvét találja,
Hogy jobbat, szebbet nem tud nála.
Ahányszor ez jár az eszemben,
Meghálnék már legszívesebben.

2. jelenet

JUANA, LEONOR

LEONOR *(belép)*: Beatriz húgod kéreti...

D. JUANA *(nem vette észre Leonort, folytatva)*:
Mi van velem? Másféle lettem?

LEONOR: Ürnöm...

D. JUANA (*folytatva*): Ha szép voltam neki
Mindeddig és elérhetetlen,
Rajtam mi rútat láthatott,
Hogy azt se mondta: „jónapot”,
Csak elszaladt egy más leányhoz.

LEONOR (*magában*): Ah, sejtem én, ki az, kil átkoz.

D. JUANA (*folytatva*): S most hirtelen azért bomol...

(*Meglátja Leonort, magában*)

De csitt most, itt van Leonor.
Valamit észrevett bizonynal
S gyanakszik is már, amilyen
Szemes azaz hogy szemtelen.
(*Hangosan*)
Mi ujság Beatriz húgommal?

LEONOR: A vigjátékot kéreti,
Melybe a multkor belekezdett,
De végig nem olvasta ki.

D. JUANA: Erkölcsösebbet is szereztek,
De persze, hogy ez kell neki.
Boldog, ha kedvét lelheti
Minden szerelmi intrikában.
Ma éjfél tájban ablakában,
Azt gondolod, nem láttam itt?
Ismerem kisdéd titkait.
De ha gyanútlan, aki kapja,
Mindig nagyobb a foganatja
A büntetésnek. Küldd be most
Húgoeskám, azt az aranyost,
Mert hozzá még egy pár szavam van.
(*Leonor el.*)

3. jelenet

JUANA

D. JUANA (*egyedül*): Jaj, hogy nem érzem már magamban,
Mint még pár nappal ezelőtt,
Az eltökélt, nagy tetterőt,

4. jelenet

JUANA, BEATRIZ

BEATRIZ (*belép*): Hivattál. Mi az óhajod?

D. JUANA: Hogy ne állj az ablakban éjjel.
Jobb a szerelmi szenvedéllyel
Nem játszanol.
Apádnak tegnap írtam épp én,
Hogyha ráér, egy éjszaka
Cirkáljon itt házam vidékén,
Mint éber őrszem, ő maga.
Én felelek — mert erre kért —
A házamban törtétekért,
De mi az utcán van,

azért nem.

BEATRIZ: Ha jó rokon vagy, én nem értem,
Honnan e — szómért megbocsáss —
Gyűlölködő árulkodás.

D. JUANA: Gyűlölködésnek ne nevezd,
Csak érdekedben teszem ezt.
Törődöm az erkölccseiddel.

BEATRIZ: Ki büntet, ahol nincs oka,
Nem akar, csak bántani, hidd el.

D. JUANA: Nem győzlek meg, tudom, soha.
Kell a vígjáték? Nesze, vidd el.

BEATRIZ: Nincs kedvem már az olvasásra.
(*Magában*)
Ámor, ne tórd, hogy e kevély,
Kit megkímélt a szenvedély,
Hatalmatát így megalázza! (*El.*)

(*Kívül zene. Juana arca reményteljesen felragyog, az erkélyre siet, de aztán csalódottan visszahúzódik. Tévedett: csak Hernando közeledik az utca torkolata felől és láthatatlan zenekar kísérete mellett gitárján pengeti az I. felvonásból ismert szerenádot:*)

Nem mosolyog a szerelem,
Ő maga sem oly édesen,
Miként a te édes ajkad.

Első szerelem éjjelében
Visszafogadja azt az éden,
Ki csókolja ez édességben
Kicsorduló dús pompát rajtad.

5. jelenet

JUANA, HERNANDO

HERNANDO *(belép, kezében egy papirosba göngyölt kis csomaggal)*:

Szenyóra, játszom bár fejemmel,
Megmutatom neked ezennel,
Hogy mit küld gazdám kedvesének.
Nézd, itt van egy gyémánt nyakék.
S még szebbel örvendezteté meg
Alig két-három napja még.
Kövei napnál fényesebbek
S a csillagoknál fényre szebbek.
Nem hittem a fülemnek én se,
De a becsűs azt mondta rá,
Ha a király óhajtáná,
Neki se futna rá a pénze.

D. JUANA: Hát mennyit ér?

HERNANDO: Egy ékszerész
Azt mondta rá, esküdni kész,
Hogy Marokkóban őt jobbfajta
Várost lehetne venni rajta.
S ez itt, ez is szép pénzt megér.

D. JUANA: Mutasd!

HERNANDO: Vigyázz, hozzá ne érh.
Az ékszer itt van legbelül,
De ahogyan becsomagolta,
Abból magából kiderül
Durva mivolta.

D. JUANA: Mégis, hadd nézzem meg, ereszd el!

(Csaknem erőszakkal elveszi tőle)

Mit! Hisz ez az én levelem!

HERNANDO: Mint láthatod, semmit se restell.
Én, mikor elküldted velem

És Leonorral, át is adtam
 A levelet,
 De ő dühös volt módfelett,
 S akárhogy kértem, olvasatlan
 Eldobta, nem bontotta fel se.
 Most, hogy az ékszer küldte, persze
 Ez akadt éppen a kezébe
 Vagy az jutott talán eszébe,
 Hogy azzal is megaláz téged,
 Ha ebben küldi a nyakékei
 A hölgyikének, kit imád.

(Magában)

Arcában nincs egy csöppnyi vér sem,
 Szinte halottnak mondanád.

D. JUANA (magában): Szívem verését szűnni érzem,
 Csupán a bosszú láza fűt,
 Hogy megtoroljam e ripőkön
 Ezt a döfést, a keserűt.
 Váltig töprengek és tűnődöm:
 Ugyan mi szeplőt vagy hibát
 Tudott rajtam találni hát?
 Megkékültem? Megfeketültem?
 Meggörbültem? Magsiketültem?
 Púp nőtt a testemen talán
 Vagy bibiresók? Egyáltalán
 Más lettem-e, mint aki voltam,
 Hogy ő, aki porba omoltam
 Imádta minden léptemet,
 Most fumigál és félrevet?

HERNANDO (magában): Ahá! Szerem ismét hatott,
 Gyorsabban nem is hathatott.
 Alig csúszott le egy kanálnyi,
 Már be kellett a láznak állni.

D. JUANA: Hernando, ez lesz a halálom.

HERNANDO: Halálod? Túlzol, úgy találom,
 Sőt nagyon is elevenen
 Szenvedsz, ha nem csal a szemem.

D. JUANA: Mondd, bízhatom tebenned?

HERNANDO:

Bennem

Akkora a megbízhatóság,
Hogy, ha pénzt kelleit kölcsön-
vennem,
Sosem nyomott még az adósság.

D. JUANA:

Vedd hát e zacskó aranyat,
Amelyért nem jár sem kamat,
Sem törlesztés, csak egy szívesség.

HERNANDO:

Amit csak óhajtsz — mondd ki,
tessék.

Köszönöm adományodat
S érte viszonzásként fogadd
Jókívánságom: annyi évet,
Amennyit egy holló elérhet,
S még százat élj a földön, ámen!
Te légy a női Matuzsálem.
(*Magában*)

Nem, sikerem el nem marad,
Ki jól vetett, jól is arat,
A nő csak egyszer kezdjen adni,
Magát se fogja megtagadni.

D. JUANA:

Mutasd meg azt a nőt nekem.

HERNANDO:

Hm, ezt csak akkor tehetem,
Ha ő üzeni, hogy fogadja
Gazdámát s ez meglátogatja.

D. JUANA:

Egy éjszaka majd követem,
Ha odamegy legközelebb.

HERNANDO:

Bajos — de én megyek veled.

D. JUANA:

Te kívüled senki halandó
Nem tudja meg titkom, Hernando.
Te is hallgasd el szégyenem.
Betegség ez, nem szerelem.

HERNANDO:

A láz is, a harmadnapos,
Ugy áll be mindig, hogy előtte
Álmosság jön, de alapos.
Mért volnál más, mint minden nő, te?

D. JUANA:

Ha ettől félnék, hát ma még
Az első kútba ugranék.

HERNANDO:

Minden fogadkozás hiú:
A nőnek kell a férfit.

D. JUANA:

Bolond beszéd! Látom nem értesz.
Az ok, hogy engem vérig sért ez,
Nem az, hogy gazdád nem szeret,
Csak hogy kicsúfol, kinevet.
No melyik éjjel várjalak hát?

HERNANDO:

Majd közlöm én veled a napját.
(*Magában*)

Mindegy, csak essen az eső
S legyen az utcán sok csatak,
Hogy sáros legyen, ez a fő.

D. JUANA:

Te vagy reményem. S most agyó,
Soká veled ne lássanak. (*El.*)

HERNANDO:

Élj boldogull!... Elértem nála,
Amit kellett, az égnek hála!

6. jelenet

HERNANDO, LEONOR, BEATRIZ

LEONOR:

Hallottam az ajtó mögül,
Mily szaporán pergett a nyelved.

BEATRIZ:

Megálltad helyed emberül
Nála, ki minden férfit elvet.

HERNANDO:

Én vagyok éppen a kivétel.

LEONOR:

Nálam, ez egyben semmi kétely,
Gyors sikered volt és komoly.
Nem vagyok, oh jaj, már a régi
Begyés, kegyetlen Leonor.
Most ugyanezt kívánom néki,
Amit magamnak, édesem,
S így ápertén megkérdezem:
Nem volna kedved tudományod
Próbára tenni nála is?
Tán hatni tudnál, ha kívánod,
Magára Juanára is.
Az volna csak a győzelem!

De ne örülj neki előre:
A férfinemnek sohasem
Volt még ilyen vad gyűlölője.

BEATRIZ: Hogy vad-e? Ha az apja jönne
A sírból vissza s ráköszönne,
Nem indítná meg az sem őt,
Nem esne meg a szíve — sőt!
Aligha azt nem mondaná,
Bújjon megint a föld alá.

HERNANDO: Ejnye, hogy vigye el a kánya!

BEATRIZ: Nem élt még földi anya lánya,
Ki köszívűbb volt, mint e nő
Vagy inkább női szörnyeteg.

HERNANDO: No, egyet kijelenthetek:
Nem lesz szerelmes már, nem ő.

BEATRIZ: Nem lesz? Miért?

HERNANDO: Mert máris az.

LEONOR: Miért mondd ezt?

HERNANDO: Mert szentigaz.
Szerelmesebb Hero se volt,
Mikor látván, hogy híve holt,
Hangos fohászok közepette
Magát a szírtől levetette.
A hiúságból ilyen baj lett,
A szép Juana szíve vaj lett
Vagy tán a vajnál is puhább.

LEONOR: Ha ez való, minden ruhát,
Mely testemen van, zokszó nélkül
Levetek rögtön méltó bérül,
S tudom, hogy az se volna sok,
Ha egy szál ingben maradok.

HERNANDO: Ez okos ötlet, meg kell adni,
Biztos vagyok, hogy fog akadni
Műkedvelő, ki szívesen
Megnézne, drágám, ingesen.
A hölgy gazdám után jön vélem,
Amelyik éjjel akarom.

BEATRIZ: Vidd el ma, jó az alkalom.

HERNANDO:

LEONOR (kacagva):

BEATRIZ:

HERNANDO:

BEATRIZ:

LEONOR (mint):

HERNANDO:

BEATRIZ:

(Leonor és Beatriz
lép az utcára,

DON PEDRO:

HERNANDO:

DON PEDRO:

HERNANDO: De esnie kell, én úgy vélem,
Mert az a jámbor óhajom,
Hogy térjen haza bőrig ázva
E drágalátos úri házba.

LEONOR (*kacag*): Jaj Istenem, könnyem pereg,
A kacagástól itt e nyomban
Kipukkadok — oly jó napom van!

BEATRIZ: Ma is egész nap csepereg.

HERNANDO: Ugy hát ma éjjel jövök érte.

BEATRIZ: El ne felejtsd a csatakat!

LEONOR (*mint fentebb*): Ne folytasd, jaj, megszakadok.

HERNANDO: Most menjetek, nehogy megértse
Vagy megsejdtse, hogyha itt
Talál, hogy tudtok valamit.

BEATRIZ: Az ember jó, ha óvatos,
Az igaz. Fel hát, szórakozz.

(*Leonor és Beatriz el a házba, Hernando a kapun át ki-
lép az utcára, ahol a ház közelében beleütközik Don
Pedróba.*)

7. jelenet

HERNANDO, DON PEDRO

DON PEDRO: No végre, csakhogymegtalállak!
Egész nap futkosok utánad.

HERNANDO: Ez nem csoda, mikor leendő
Urőmnél annyi a teendő.
Beadta már a derekát
S még ma éjjel követni fogja
Lépteid árkon-bokron át.
Hisz mondtam én, hogy nemsokára
Sáros lesz majd a rokolyája.

DON PEDRO: Ennyire vitted, ilyen sokra?
Az égre, el se merem hinni.
Hogy tudtad, mondd, ennyire vinni?
Oh, Hernando! Ha ez való,
Ha egyetlen lépést tesz értem,
Ezt a gyönyört túl hogyan éljem?

Ha e reménység nem csaló,
Egy angyalt küldött Flandriából
Megmentőül az ég nekem.
Szinte az agyam belekábul,
Hogy végre most elérhetem,
Amire annyi éve vágyom.
Tiéd vagyonom, életem,
Minden, amim van e világon.
Nem szolgám vagy már, de barátom.

HERNANDO: Itt hozom ime ékszered,
Hogy visszavedd.

DON PEDRO: Nem, úgy dukál, hogy el te tedd.
Végső kenet, mondád, az ékszer,
S azt nem szokás megkapni kétszer.
De mondd csak, beszélhetek-e
Most végre egy percig vele
Jó szívvel, úgy, hogy ki is állom,
Nem csak örökké fumigálok?

HERNANDO: Sajnálom, gazdám, nem lehet.

DON PEDRO: Nem bírom már.

HERNANDO: Ilyeneket
Mondhat, kit akasztani visznek,
Hogy szegénynek már nyaka viszket,
Vagy feltettek a ravatalra,
Hol már halotti mécs is ég
És kezdi a pap a misét —
De nem ki kereszténynek vallja
Magát s értelmes és szabad.
Azt akarod, hogy egy szavad
Ledöntse amit építettem,
Csak mert szíved most visszaretten?
Tervedről, kérlek, tégy le szépen. —
De csitt, a két kérő jön éppen.

DON PEDRO: Ha jönnek, hát csak jöjjenek,
Ötölkük meg nem rettenek.
Menj csak nyugodtan, s tedd, amit
(kell,
Hadd intézzem ezeket itt el.

nem csaló,
döött Flandriából
ég nekem.
belekábul,
st elérhetem,
re vágyom.
életem,
van e világon.
agy már, de harádn

ékszered,
d.
il, hogy el te tedd.
mondád, az ékszer,
kás megkapni kétszer
ak, beszélhetek e
y percig vele
y, hogy ki is állok.
kké fumigálom?

dám, nem lehet.

nár.

Ilyeneket
akasztani visznek,
nek már nyaka vándor
s a ravatalra,
otti mécs is ég
ap a misét –
ereszténynek vallja
lmes és szabad.
hogy egy szavad
it építettem,
szíved most visszatér
erlek, tégy le szépen –
ét kérő jön éppen.

hát csak jöjjenek,
nem rettenek.
yugodtan, s tedd, amit
em ezeket itt el.

Ellátom én a bajukat,
Ha nem hordják el magukat.
Menj csak!

HERNANDO

Huj, aki teremttel!

Természetem nem ismered te.
Flandria véres mezején
Se tettem soha ilyet én,
Albert főherceg úr hiába
Ordítozott a pusztaságba,
Hogy be is rekedt cefetül.
S most itthagyalak egyedül?

8. jelenet

VOLTAK, DON JUAN, DON ALONSO

DON ALONSO (*társával előbbre jön*):

Aki magát lovagnak tartja,
Don Pedro Girón, köteles...

DON PEDRO:

Ugyan mire? Mondd csak ki, rajta,
Jog s illem mire kötelez.
Mi lesz vitánkból a haszon?
Igaz mielőtt elfelejtem:
Hogy két levélre nem feleltem,
Épp az volt méltó válaszom
Amaz alantás ráfogásra,
Hogy én a szép Juana két
Akárhonnan jött serlegét
Átalruháznám bárki másra,
Ha mindjárt a Cid maga volna,
Ki jön, hogy tőlem elrabolja
Vagy szépszerével elvegye.
Mert én, mit egy szép hölgy kegye
Juttat kezemhez, becsbe tartom
S hogy meg is védjem, itt a kardom.
De a szavakból már elég is.
Isten hírével menjetek.
Jobb nektek máshol lennetek,
Mint éppen itt... de hogyha mégis...

(*Mind a négyen kardot rántanak de mielőtt vívni kezdenének, megjelenik a színen Don Ramón.*)

9. jelenet

VOLTAK, DON RAMÓN

DON RAMÓN: Mi ez?

DON PEDRO: Csekélység, jó uram.

DON ALONSO (*Don Pedróhoz*):

Valahol, ahol nem zavarnak,
Ismét jövök.

DON JUAN: És én ugyancsak.

DON PEDRO: Jó, akkor majd zavartalan
Végére járunk a dolognak.

(*Don Alonso és Don Juan az egyik, Don Pedro és Hernando a másik irányban el. Erősen sötétedik.*)

10. jelenet

DON RAMÓN

DON RAMÓN (*egyedül*):

Nyilvánvaló, hogy vívni fognak.
Úgy álltak itt, mint aki vív.
S engem Juana idehív,
Hogy tartsam szemmel én a házat
S mint éji őrszem, én vigyázzak
Leányom erkölcsére, én
Aludni vágyó gyöngé vén.
Mit tettem, ég, hogy így lakoljak
S utcán, esőben silbakoljak?
Jaj, ez a lány még sírba visz.
Hiába szinte szent a nénje,
Beatrizon nem fog erénye. —
De most megyek és magam is
Kardot kötök a derekamra,
Nehogy leszúrjon egy haramja,
Ki bemocskolva nevemet,
Éltemre is tör, ha lehet. (*El.*)
(*Az utca sötét.*)

11. jelenet
BEATRIZ, LEONOR

LEONOR *(jön Beatrizzel lábujjhegyen a földszinti szoba-bába, kezében méces, melytől a szoba kivilágosodik):*

Lépj nesztelen, mint az egér,
Ha egértalpon mendegél.

BEATRIZ: Mi van?

LEONOR: Hernando az esőben

Tíz perce már posztócipőben,
Lámpással a kezében áll
Kívül a hátsó kapunál.
Ott áll s vigyázva nézdelődik,
Nem figyeli-e senkisémet.
Közben, ha nem csal a szemem,
Urnóm nagy útra készülődik.

BEATRIZ: Hogyan fogjuk megtudni vajjon,
Ha kioson a kapualjon?

LEONOR: Majd megtudom, csak várj te szépen,
Úlj itt s ne mozdulj semmiképpen.
Lélekemre, ha most hercegi
Rangot kínálna valaki
Díjul, hogy én ne leskelődjem,
Soká nem állna itt előtttem. *(El.)*

BEATRIZ *(egyedül)*: Láthatja bárki, a kis Ámor
Minden ellenséggel leszámol,
Ha gyáva nyúl, ha büszke hős,
Ő jön, nem lát, mert vak, de győz.

LEONOR *(visszajön)*: Indul a kedves már.

BEATRIZ: Figyeld meg,
Hogy tudjunk róla, mikor elmegy.

LEONOR: Azt teszem úgyis, mert bizony
Nincs nyugtom, míg a grádicson
Nem látom lefelé tipegni,
Ahogy Hernando várja — meg mi.
(El.)

BEATRIZ (*egyedül*): Bár sohse lenne osztályrésze
A szerelemnek tiszta mőze,
Oh bárcsak, kiért ennyire
Eped, ne venné semmibe!

LEONOR (*visszajön*): Ugy viharzott le a szenyóra,
Hogy engem is majd, elsöpört,
Bár úgyse vártam búcsúszóra.
Ezerszer áldott ez az óra.
Éljen! Mi nyertük meg a pört.
Juana is csak Éva lánya,
Cincoghatunk már, azt se bánja.
Nem lesz szidás meg korholás —
Ő is olyan, mint bárki más. —
Hát a te udvarlód, kisasszony,
Nincs kéznél, hogy meglátogasson?

BEATRIZ: Őt már utól nem éri lábam,
Pumára vagy mire vadász
A távoli Braziliában.
Érte eléggé tör a gyász.

LEONOR: Hogy használjuk hát szabadságunk
S hogy végre eljött, mire vágytunk?

BEATRIZ: Egy keveset még itt időzünk,
Aztán a hátsó kapunál
Várjuk s ha jön, hát ott talál.
Így majd be kell, hogy vallja:
győztünk!

(*Ének.*)

BEATRIZ: Győztünk! Tiéd a diadal,
Dicsérjen agg és fiatal,
Ámor!

LEONOR: Mindenki régen tudja rólad,
Meghódított szívekből róttad
Mindenha büszke templonod
S hol még nincs, ott lesz otthonod,
Ámor!

BEATRIZ: Hol a kedély, a szív s a szellem
Legjobban küzd hatalmad ellen,
Ott leghíűbb mindig a harc

És legnagyobb, mit szedsz, a sarc.
Ámor!

KETTEN:

Győztünk! Tiéd a diadal,
Dicsérjen agg és fiatal,
Ámor! Ámor!

(Mindketlen el. A szoba sötét. Az utcán Don Ramón jön lámpással, karddal és karabéllyal. Az utca kivilágosodik.)

12. jelenet

DON RAMÓN

DON RAMÓN *(egyedül)*: Őrizve egy-egy dáma házát,
Nem egyszer álltam éji strázsát
A szép napokban egykoron.
Azóta eljött aggkorom,
Melynek mióta átka megvert,
Elő se vettem már e fegyvert.

13. jelenet

DON PEDRO, DONNA JUANA, HERNANDO

(Hernando lámpással jön, Donna Juanát vezetve, aki köpenyben van, a köpeny csuklyájával betakarta arcát.)

HERNANDO *(suttogva Donna Juanához)*:

Csak halkan, és vigyázz a szádra.
Itt álldogál valami férfi.

D. JUANA *(ugyanúgy)*: Ha bárki az én nevem kérdi,

Mondd ezt: Beatriz, de Nevada.

S ha a hatóság embere

Tudakozódnék, mondd, hogy apja

Házába tartasz épp vele.

Ezt elhiszi és nem kutatja.

HERNANDO *(ugyanúgy)*: Elhiszi, biztosan tudom.

Bámulni fogsz, hogy hazudom.

DON RAMÓN *(a karabély csövét rájuk irángítja)*:

Ki az?

HERNANDO:

A kérdés egyszerű

S a felelet rá észszerű:

Két ember s mert nem egy, de kettő,

Feltehető, hogy férfi meg nő.

DON RAMÓN: Halljam a nőről, kicsoda.

HERNANDO: Donna Beatriz...
(*Halkan Juanához*)
Micsoda?

D. JUANA: (*halkan Hernandóhoz*):
De Nevada...

HERNANDO (*halkan*): Ah!
(*Hangosan*)
De Nevada!

DON RAMÓN (*magában*): Nagy ég! Becsületem oda!
(*Hangosan*)
Hová viszed?

HERNANDO: Apja lakába.
No, mehetünk már, nagyuram?

DON RAMÓN (*magában*): Ki fogom tudni, csakugyan
Igaz-e, hogy jó uton járnak.
S nyomába szegődöm a párnak,
És ha követve szenvedélyét
S nem kérve nénje engedélyét
Erkölcstelen légyottra tart,
Átdöfi keblét ez a kard.

HERNANDO: No mehetünk-e végre már?

DON RAMÓN: Mehettek.

HERNANDO: Mert későre jár,
Viszont a dolgunk sietős.

(*Don Ramón leereszti a karabélyt, Hernandó és Juana el*)

DON RAMÓN (*magában*): A sors követ s a sors erős.
(*Utánuk siet.*)

II. kép

(*Másik utcácszlet. Esik az eső.*)

14. jelenet

DON JUAN, DON ALONSO

DON ALONSO: Biztos vagyok, hogy erre jó.
Álljunk meg itt, Ha belekezdünk,
Be kell a dolgot ma fejeznünk.
Kár, hogy így zuhog az eső.

DON JUAN: Ha ajándékot jól tud kapni,
Velünk is tudjon összecsapni.
Az a dicsőség kétszeres,
Melyet az ember így szerez.

DON ALONSO: Engedd át nekem a teret,
Ha egyedül jön.

DON JUAN: Nem lehet,
Megvívni vele énnekem kell,
Tartsd te az utcát közben szemmel.

DON ALONSO: A párbajt az verekszi végig,
Kinek vitája véle régibb
S az enyém régibb egy kicsit.

DON JUAN: Vigyázz, már látom jönni. Csitt!

15. jelenet

VOLTAK, DON PEDRO, HERNANDO

DON PEDRO (*Hernandóhoz*):

Túláságosan kifárad, félek.

HERNANDO: Fáradjon csak a drága lélek.
Te esztendőkön át loholtál
Utána, hogy már kergette voltál.

DON PEDRO: A tréfából most már elég.
Sötét van s az eső zuhog.

HERNANDO: Szívében így olvadni fog
A hó s nem lesz belőle jég.

DON PEDRO: Fogadsz velem, hogy hazamegy?

HERNANDO: Vedd tudomásul: hogyha egy
Nő egyszer sarkadba szegődött,
Bár lelkedet kimérgelődöd,
Féllábon is elsántikál,
De Flandriáig meg nem áll.

DON PEDRO: Hogy szíved is van, szinte kétlem.
Ott hagyod őt a vaksötétben.

HERNANDO: Ez nem szív, csak taktika dolga.
Ha egyszer a kártyádba lát,
S hogy áll az ügy, megszimatozza,
Megbicsakolja ő magát
S nem néz, amíg élsz, soha rád.

DON PEDRO: Világíts oda legalább.
Mögöttünk szörnyen elmaradt.

HERNANDO: Ne sajnáld tőle a sarat.

DON PEDRO: Te se éreztél még szerelmet.

HERNANDO: Ne kapja olcsón a kegyelmet,
Ki úgy dühöngött ellenünk
S kiírtani kész volt nemünk.
Megmondtam én: vagy könnypatak
Lesz még e gögből — vagy csatak.
S ha ez nem is lovagiasság,
De be kell vallanod: igazság.

DON ALONSO *(előlép)*: Don Pedro...

DON PEDRO: Ki az?

DON ALONSO: Mi! Azok,
Kik végre már tudni szeretnék,
Hogy levelükre válaszod
Fitymálásból nem jött-e meg még.

DON PEDRO: Abból!

DON ALONSO: Nincs szükség hát a szóra,
Úgy látom, úgysem vinne jóra.
Ha nyelv helyett a kard beszél,
Hogy félreértsék, nincs veszély.
(Kardot rántanak és vívnak.)

16. jelenet

VOLTAK, DON RAMÓN, DONNA JUANA

DON RAMÓN *(hangja a színpalak mögül)*:
Meggyaláztad az ősi vért,
De meglakolsz e szégyenért!

JUANA *(még mindig elfedett fejjel, befut a színre)*:
Pedro Girón, ments meg! Segítség!

HERNANDO *(súgva Don Pedróhoz)*:
Ez ő.

DON PEDRO *(Juanához)*: Ne félj, veled vagyok.
Úgy illik, hogy a lovagok
A nőt bajában megsegítsék.

Mindhárman lovagok vagyunk,
Halasszuk el hát párhajunk,
Jó uraim, egy kis időre.
Lesz részünk még bőven belőle.

DON ALONSO: Ez az igazság — várhatunk.
Jól ismered lovagi tiszted.
Vitánk nem lehet akadály,
Don Pedro Girón, hogy meg is tedd,
Amit előír a szabály.

(Don Ramón beront a színre.)

DON PEDRO: Mi ez megint? Állj, ki vagy!

DON RAMÓN: Én.

DON PEDRO: Ki az az én?

DON RAMÓN: E lánynak apja
S miatta a föld kerekén
Élők legboldogtalanabbja.

DON PEDRO (felismeri):
Don Ramón!

DON RAMÓN: Bár e pillanatban
Megnyílanék a föld alattam
S torka magába nyelne menten,
Hogy szem ne lásson szégyenemben!

HERNANDO (halkan Don Pedrohoz):
Hagyd rá, amit mond — nem a lánya.

DON PEDRO (ugyanúgy Hernandóhoz):
Jó, ráhagyom.
(Don Ramónhoz)

És mit csinált?

DON RAMÓN: Húgom, a szép Donna Juana
Házában új otthont talált,
Mert léhasága félelembe
Ejtett s úgy véltem, hogy a gyenge
Jellemre, melyre hatni kell,
Hatását nem téveszti el
Nénjének páratlan erőnye,
Mely tündököl, mint a nap fénye.
S most éjszakának idején

Itt künn az utcán lelem én,
Sárral, lucsokkal befröcsköltem.
Már azon voltam, hogy megöljem.
De — lásd te is be — nem hihettem.
Hogy egy valóban feddhetetlen,
Sőt szentnek mondott úri dáma,
Minő a szépséges Juana,
Nem hat majd rá, csak ennyire,
S csodát kellene tennie.

HERNANDO (*magában*): A csoda itt van, noha csak
Egy bizonyítja: a csatak.
S ha az ember mindennel számol,
Nem is ő tette, hanem Amor.

DON PEDRO: Szenyor, csak egyet mondhatok,
Van a panasza nálad ok,
De nem alkalmas itt a hely,
Hogy vádra és panaszra kelj.
Húgod, az a szent, majd leszidja
S te vele együtt.

D. JUANA (*magában*): Oh jaj!

HERNANDO (*magában*): Így la!
Kár, hogy pocsétás lett a szent
S a szentség ripityomra ment.

DON RAMÓN (*Juanához fenyegetően*):
Gyalázatos! Ez a becsület?

DON PEDRO: Hagyd most, majd hazavezetem.

DON RAMÓN (*Juanához*): Na várj!
(*Pedróhoz*)

Mert annyira becsüllek,
Amit tanácsolsz, azt teszem.

DON PEDRO (*Don Juanhoz és Don Alonsohoz*):
Legyünk most színleg jó barátok.
A nőt, kit itt rám várni láttok,
Hazakísérjük — erre kért,
Esengve segítségemért.
Döntsük el aztán majd vitánk.

DON ALONSO: Lovag vagy, számíts rám.

DON JUAN (*helyreigazítóan*): Miránk.

(A férfiak Donna Juanát kísérve, el, csak Hernando marad a színen.)

HERNANDO (egyedül): Itt rossz a jó s a rossz a jobb.

Zavar nem is lehet nagyobb.
Nagyérdemű szerelmesek,
Ha valamit lát szemetek,
Nem kell azért elhinnetek.
Mert tudjátok-e, micsoda
A nagy, az igazi csoda?
Az, hogy a magból fű terem,
No meg a dachból szerelem.

III. kép

(Terem Donna Juana házában.)

17. jelenet

BEATRIZ, LEONOR

BEATRIZ:

Bár ami történt, szép és helyes,
Szerencsém akkor volna teljes,
Ha úrnőd az utcán ma még
Nemes atyámba botlanék.

LEONOR:

Ha a kaput elrekeszném,
Túljárhatnék eszén s türelmén.
De én innám meg a levét
S én ismerem dűhe hevét.

BEATRIZ:

Ha ő is Ámor zászlajára
Esküdve, táborunkba állt
S szerelmes útját lopva járja,
Nálunk ne leljen akadályt.

LEONOR:

Figyelj csak, valaki kopog
A nagykapun.

BEATRIZ:

Menj, nézz utána.

(Leonor el.)

Jaj, ha haraggal jön Juana,
Előle szögni hogy fogok?
Csak akkor nem lesz ingerült,
Ha kis kalandja sikerült.
Egek! Ha erre gondolok,

Bizarr ugyan, de igazán
Már szinte azt óhajtanám,
Hogy süljön jól el a dolog.

LEONOR *(lélekszakadva jön vissza):*

Rettenetes! Egész csapat van
A kapunál és a csapatban
Apád jön és Juana véle.

BEATRIZ: Hát ennél szebbet nem tudok.

LEONOR: S ruhája, de nemcsak szegélye,
Merő csatak, sár és lucskok.
Moshatom és vasalhatom,
Ha fel akarja újra venni.
Mi a teendő itt?

BEATRIZ: Mi? Semmi.
Beszéljen ő, én hallgatom.
Tedd te is ezt. Legyen ma elvünk:
Bosszú az is, ha néma nyelvünk.

(Mindketten félrehúzódnak.)

18. jelenet

VOLTAK, DON RAMON, DON PEDRO, DONNA JUANA,
DON JUAN, DON ALONSO, HERNANDO

*(Beatriz és Leonor a háttérben állnak, Donna Juana arca
még mindig letakarva.)*

DON RAMON: Egyet kívánok tudni főleg:
Adott-e nénje engedélyt,
Hogy nekivágjon az esőnek,
Nem bánva sötétet, meg éjt?
Mert ha nem volt rá engedélye
Az etikett s az etika
Tiltja, hogy a reggelt megérje,
Meg kell ma még itt hálnia.

BEATRIZ *(előlép apjához):* Mit? Ki fog itt meghalni ma?

DON RAMÓN: Hát ez mi?
(Donna Juanához)

És te nő, ki vagy?

DON PEDRO: Te azt kutatd csak, ez-e vagy
Az a leányod s hányadán áll
Az úgy az igazi leánynál.
Rám tartozik minden egyéb.

D. JUANA: Nem hagyhatom, hogy míg ekép
Igyekszel engem védeni,
Megsérts. (*Felfedi magát:*)

DON ALONSO: Mi ez?

DON JUAN: Az égre, mi?

D. JUANA: Én vagyok az. Mit néztek úgy rám?
Ki azt hiszi, kaland után
Kószáltam kószán és sután
Künn az esőben, téved. Úgy ám!
Egy úri hölgy, Pedro Girón,
Ki valamit ád a nevére,
Mert kincsnél drágább kincs a vére,
Tudja, mi póri s mi finom.
Tudnom muszáj, ki az a dáma,
Kiért szájára vett a fáma
S kiért jóhírem és nevem
Kell rágalomtól féltennem!
Csak azért hagytam el a házat
Éjszaka.

BEATRIZ: Bölcs elővigyázat!

LEONOR (*halkan Beatrizhez:*)
No meg frigység egy csipet.

BEATRIZ (*ugyanúgy:*) Nézz és ne szólj te.

LEONOR (*ugyanúgy:*) Azt teszem.

DON PEDRO: No, ha csak ez volt, kedvesem,
Mi házadból kikergetett,
A dámát megismerheted.
De egyre kell, hogy kötelezd
Előbb magad: hogy teszel értem
Valamit. Megigéred ezt
Vagy vonakodsz?

D. JUANA: Nem, megígérem.

DON PEDRO: Add rá kezed.
Hogy megteszed.
No nem is olyan nagy eset,
Csak azt az apróságot kérem,
Hogy járj a hölgynél közbe értem.
Neked, tudom, hogy szót fogad
S betölti kívánságodat.

D. JUANA: Itt a kezem hát. (*Kezét nyújtja, magában*)

Hihetetlen,
Mit kíván tőlem a kegyetlen.

DON PEDRO: Akinek most kezét fogom,
Az, senki más az asszonyom.

D. JUANA: Oh! Mit találsz ki újra, álnok!

DON PEDRO: Hernando az, ki intrikált
És némi rosszban sántikált,
Én csak terólad szőttem álmot
S az vagy nekem, ki mindig voltál.

D. JUANA: Más nőnek nem is udvaroltál?

DON PEDRO: Ha újra megteremtené
E földet Isten, hű szívem nem
Hajolna senki más felé
S a halál sem fog lelni bennem
Érzést, amely másért hevül
Vagy mást imád itt legbelül.

D. JUANA: Hernando hol van,

HERNANDO (*előlép*): Itt, szenyóráim.

LEONOR: Ez rászedett minket, de jól ám.
Amilyen álnok cselvető,
Egy lőrbe csalt kettőnket ő.

D. JUANA: Nem mondtad itt egy cudar órán,
Hogy urad engem sértegeti
S régóta más hölgyért eped?

HERNANDO: Mondtam, igaz, de hát — hazudtam,
Mert, hogy mi lesz a vége, tudtam.
Próbára tettem gyógyszerem:
„Dachból terem a szerelem.”

(Szünet.)

LEONOR:

HERNANDO:

DON PEDRO (L

DON ALONSO:

DON JUAN:

DON PEDRO:

VOLTAK, HE

(*Hernando és L*
II. felvándából)

DON ALONSO:

S hogy most mi jön, nyilvánvaló.
 Egy kis mulatság volna jó.
 Imént, jöttömben erre, láttam,
 Valamiféle dáridó
 Van itt a szomszéd palotában,
 Vendégsereg meg dinom-dánom.
 Ne hívjuk őket ide át?
 (Leonorhoz)
 Jönnél-e vélem?

LEONOR: Hát — nem bánom
 Megyek veled.

HERNANDO: Gyerünk tehát.
 (Hernando és Leonor el.)

DON PEDRO (Don Juanhoz és Don Alonsohoz):
 A két kehely is tréfa volt,
 Nem adomány-kegy, csak rabolt.
 Nagyúri hölgy, ki ily erényes,
 Hírere és nevére kényes,
 Kegyt nem könnyen osztogatja.
 Hernando még ma visszadja
 Azt a két elcsent serleget.

DON ALONSO: Az enyém már övé lehet.

DON JUAN: Meg az enyém is.

DON PEDRO: Ime még
 Van lovagi nagylelkűség.

19. jelenet

VOLTAK, HERNANDO, LEONOR, vendégek (nők és férfiak)

(Hernando és Leonor visszajönnek, mögöttük betódul a II. felvonásból ismeri társaság kölcsönös üdvözlések, a társaság feláll a tánchoz.)

DON ALONSO: Don Pedro! Te is caballero
 Vagy, akiben az ősi vér jó
 S érdemes arra, hogy irántad
 Több hajlandóságot mutasson
 E férfigyűlölő kisasszony,
 (Juandra mutat)
 Akinek annyi éved szántad

D. JUANA: Igaz, igaz, nem tagadom,
S ha kell, kezem neki adom --
Meg szívem.

DON PEDRO: Azt hiszem, nem kétled,
Hogy az enyém már rég tiéd lett.

BEATRIZ: Néném...

D. JUANA: Ne szólj te, némaságod
Eddig is mondott eleget.
Ámornak ellenállni — látod,
Belátom én is — nem lehet.
Ne félj, hogy újra szidni foglak.
Válassz egy ifjat lovagodnak,
Akitől hű szívet kívánsz —
S hölgyek-urak, most jön a tánc.

(Zene és tánc. Juana Don Pedro karján.)

DON PEDRO: Mégis te lettél télen-nyáron
Az én imádott mátkapárom.

*(Forgás. Leonor és Hernando táncolva az előtérbe kerül-
nek.)*

LEONOR: S te még miadig azt mondod, hogy
nem?

HERNANDO: Én? Én azt mondom, hogy dehogy-
nem!

S így tánc közben bevallhatok
Még valamit, bár nagy titok.
Nem béna se kezem, se lábam,
Nem lettem rokkant Flandriában.

LEONOR: Én rokkantan is szeretnék,
Tiéd vagyok, amíg csak élek.

HERNANDO *(a rivaldánál)*: S én bízva abban, hogy
(szerencsét)

Kíván nekünk a jó közönség,
Végül is ezt ismételem:
DACBÓL TEREM A SZERELEM.

(Zene és tánc.)

Függöny

n fogadom.
m neki adom -

zt hiszem, nem lehet
már rég távol lett.

ölj te, némaságot
eleget.

ni — látod,

nem lehet.

szidni foglak.

vagodnak,

vánsz —

t jön a tánc.

o karján.)

nyáron

párom.

az előtérbe kerül.

azt mondod, hogy
nem?

m, hogy dehogy-
nem!

eválthatok

gy titok.

se lábam

Flandriában.

relnélek,

ak élek.

abban, hogy

(szerencsét

szönség.

SZERELEM.

Ara: 5.— Ft

GLOBUS
NYOMDA N. V.
BUDAPEST

